

A Veres Péter Gimnázium Pedagógiai programja

A HELYI TANTERV ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEI

Tartalom

A választott kerettanterv:	3
A négyosztályos és a nyolcosztályos gimnázium óraterve.....	4
Az oktatásban használatos könyvek, segédletek kiválasztásának intézményi elvei	9
A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai	10
A mindennapos testedzést szolgáló foglalkozások:	16
Szabadon választható tantárgyak, kötelezően választandó foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai	17
Az értékelés típusai	19
Belső vizsgák	22
Tanulmányok alatti vizsgák követelményei, részei, az értékelés szabályai	25
A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei.....	29
A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag	32
A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek	33
A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	34
A tanuló jutalmazásával összefüggő, a magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek.....	35
Az otthoni, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai:	37
A választható érettségi vizsgatárgyak	38
A középszintű érettségi vizsga témakörei	39
Az előrehozott érettségi esetén a tantárgy további tanulásával kapcsolatos szabályok.....	53
A nevelőtestület által fontosnak tartott további elvek, a tanítási órák keretében meg nem valósítható osztály- vagy csoportfoglalkozások.....	54
Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	55
Egészségfejlesztési program	56
A Veres Péter Gimnázium Könyvtár-pedagógiai Programja	64

A választott kerettanterv:

51/2012.(XII.21.) számú EMMI rendelet 3. sz. és 5. sz. melléklete

A négyosztályos és a nyolcosztályos gimnázium óraterve

A négyosztályos gimnázium óraterve

Tantárgy	9.évf.		10.évf.		11.évf.			12.évf.		
	k ¹	v ²	k	v	k	v	f ³	k	v	f
Magyar nyelv és irodalom	4		4		4		2	4		2
1. idegen nyelv	5		4		3		2	3		2
2. idegen nyelv	3		3		5			5		
Matematika	4		4		3		2	4		2
Etika					1					
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2		3		3		2	3		2
Filozófia								1		
Fizika	2		3		2		2			2
Kémia	2		2				2			2
Biológia-egészségtan	1		2		2		2	2		2
Földrajz	2		2							2
Ének-zene	1		1		1			1		
Dráma és tánc	1							1		
Mozgókép-kultúra és média-ismeret					1					
Vizuális kultúra	1		1				2			2
Informatika	1	1	1				2			2
Technika, életvitel és gyakorlat								1		
Testnevelés és sport / Néptánc	5		5		5			5		
Osztályfőnöki	1		1		1			1		
Emelt szintű érettségire felkészítés							4			4
összesen	35		36		35			35		

1: k: kötelező

2: v: vállalt órák, a tantervi köv. teljesítéséhez szükséges, mindenki számára kötelező egyéb foglalkozás

3: f: emelt szintű érettségire felkészítő

A nyolcosztályos gimnázium óraterve

Tantárgy	5.évf.		6.évf.		7.évf.		8.évf.	
	k ¹	v ²	k	v	k	v	k	v
Magyar nyelv és irodalom	4		4		3	1	4	
1. idegen nyelv	4		4		3	1	3	
2. idegen nyelv								
Matematika	4		4		4		4	
Erkölcstan	1		1		1		1	
Etika								
Történelem, társadalmi és állampolg. ism.					2		2	
Természetismeret	2		2					
Fizika					2		2	
Kémia					2		2	
Biológia-egészségtan					1		2	
Földrajz					1		2	
Ének-zene	1		1		1		1	
Dráma és tánc	1							
Mozgóképkultúra és médiaismeret								
Vizuális kultúra	1		1		1		1	
Informatika			1		1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1		1		1			
Testnevelés és sport / Néptánc	5		5		5		5	
Osztályfőnöki	1		1		1		1	
Emelt szintű érettségire felkészítés								
<i>Klasszikus latin örökségünk</i>	2		2					
<i>Latin nyelv</i>			1		1	1		
<i>Filozófia</i>								
<i>Ógörög</i>	1							
Összesen	28		28		31		31	

A kerettanterv szerint:

1: k: kötelező,

2: v: ezek a pedagógiai programban foglaltak teljesítéséhez szükséges, mindenki számára kötelező egyéb foglalkozások

A nyolcosztályos gimnázium óraterve

Tantárgy	9.évf.		10.évf.		11.évf.		12.évf.	
	k ¹	v ²	k	v	k	f ³	k	f
Magyar nyelv és irodalom	4		4		4	2	4	2
1. idegen nyelv	4		4		3		3	
2. idegen nyelv	3		3		5		5	
Matematika	4		4		3	2	4	2
Erkölcstan								
Etika					1			
Történelem, társadalmi és állampolg.ism.	2		3		3	2	3	2
Természetismeret								
Fizika	2		3		2	2		2
Kémia	2		2			2		2
Biológia-egészségtan	2		2		2	2	2	2
Földrajz	2		2			2		2
Ének-zene	1		1		1		1	
Dráma és tánc							1	
Mozgóképkultúra és médiaismeret	1				1			
Vizuális kultúra	1		1			2		2
Informatika	1		1			2		2
Technika, életvitel és gyakorlat							1	
Testnevelés és sport / Néptánc	5		5		5	2	5	2
Osztályfőnöki	1		1		1		1	
Emelt szintű érettségire felkészítés						4		4
<i>Klasszikus latin örökségünk</i>								
<i>Latin nyelv</i>								
<i>Filozófia</i>							1	
<i>Ógörög</i>								
Összesen	35		36		35		35	

A kerettanterv szerint:

1: k: kötelező,

2: v: ezek a pedagógiai programban foglaltak teljesítéséhez szükséges, mindenki számára kötelező egyéb foglalkozások

3: f: emelt szintű érettségire felkészítő

A szabadon tervezhető órák és egyéb foglalkozások elosztása

A Pedagógiai Program céljainak elérése a kötelező, a szabadon választható tanórai és a vállalt egyéb foglalkozásokkal biztosítható. Ezek a tervezés során nem különülnek el, egységes egészet alkotnak. Az ezeken való részvételt a tanuló illetve a szülő a gimnáziumba történő beiratkozással vállalja. Teljesítésükre ugyanazok a szabályok vonatkoznak, mint a kötelező tanítási órákra.

4 osztályos gimnázium

évfolyam	tantárgy	szabadon tervezhető órák		vállalt egyéb foglalkozás
		mindenki számára kötelező órák	szabadon választható órák	
9.	I. Idegen nyelv	2		
	Matematika	1		
	Biológia - egészségtan	1		
	Informatika			1
10.	I. Idegen nyelv	1		
	Matematika	1		
	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	1		
	Fizika	1		
11.	II. Idegen nyelv	2		
	I. Idegen nyelv			
	Emelt szintű érettségi felkészítés		4*	
12.	II. Idegen nyelv	2		
	Matematika	1		
	Filozófia	1		
	Emelt szintű érettségi felkészítés		4*	

* Az óratervi táblázatokban jelölt tantárgyakból választható 2×2 óra.

8 osztályos gimnázium

évfolyam	tantárgy	szabadon tervezhető órák		vállalt egyéb foglalkozás
		mindenki számára kötelező órák	szabadon választható órák	
5.	I. Idegen nyelv	1		12 óra** délután
	Ógörög	1		
	Klasszikus latin örökségünk	2		
6.	I. Idegen nyelv	1		12 óra** délután
	Matematika	1		
	Klasszikus latin örökségünk	2		
	Latin nyelv	1		
7.	Magyar nyelv és irodalom	1		
	I. Idegen nyelv			1
	Matematika	1		
	Informatika			1
	Latin nyelv	1		1
8.	Matematika	1		
	Fizika	1		
	Kémia	1		
	Informatika			1
9.	I. Idegen nyelv	1		
	Matematika	1		
	Biológia - egészségtan	2		
10.	I. Idegen nyelv	1		1*** tantárgyi szakkörök- ből egy
	Matematika	1		
	Történelem, társ. és állampolgári ismeretek	1		
	Fizika	1		
11.	II. Idegen nyelv	2		
	Emelt szintű érettségi felkészítés		4*	
12.	II. Idegen nyelv	2		
	Matematika	1		
	Filozófia	1		
	Emelt szintű érettségi felkészítés		4*	

* Az óratervi táblázatokban jelölt tantárgyakból választható 2x2 óra.

** az egyéb foglalkozások részénél részletezetten, délután

*** a 6. pontban részletezetten

Az oktatásban használatos könyvek, segédletek kiválasztásának intézményi elvei

szakmai követelmény:

- a munkaközösség által javasolt, lehetőség szerint egységesen használt tankönyvcsalád, amelynek minden évfolyamhoz tartozó része már rendelkezésre áll

adminisztratív követelmény:

- szerepeljen a hivatalos – KIR által közzétett – tankönyvlistán, mert a normatív támogatás csak ilyen tankönyvekre alkalmazható

minőségi követelmény:

- legyen több éven át használható

A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

Alapértékek

Az iskola három alapértéket tart döntőnek:

- az igazságot,
- a jót,
- a szépet.

Ezek az értékek átfogóak, ezért tisztázni kell megközelítésüket, tartalmukat. Elsősorban azért, mert a neveléssel járó területek közül – társadalom, család, iskola – az utóbbi évtizedekben az iskola szerepe a fiatalokat fenyegető számtalan veszély ellensúlyozásában jelentősen megnövekedett.

Az igazságról

Az igazság fogalmának lényegi tartalma a létezés, a lét el nem rejtettsége.

A tudományokban a dolog és az értelem, a tárgy és a megismerés egymásnak megfelelése. A valóság azonban kimeríthetetlenül gazdag, így minden kérdésünkre tud valamit válaszolni, s éppen arra a kérdésre válaszol, amit felteszünk. A kérdések – így egész megismerésünk – egész emberségünket érintik, azaz minden megismerésünkben egész személyiségünk van jelen. Rajtunk – az iskolán, a tanárokon, tanulókon – múlik, hogy látásmódunkat beszűkítjük vagy kitágítjuk, a jelenségeket egysíkúan vagy sokoldalúan vizsgáljuk, a valóság felé felszínesen vagy elmélyülten közeledünk. Ebből számtalan pedagógiai feladat adódik mindaddig, míg a tanulók önállóan és szenvedéllyel, hivatással választják ki maguknak az igazságkeresés nekik megfelelő útját, területét.

A humanista iskola célja, hogy éppen ezt, az igazságkeresés szenvedélyét, módját életre szólóan felélessze tanulóiban. Meggyőzze a jövő értelmiségét, hogy éppen erről nem szabad lemondania. Az igazság prioritása az egyetemes kultúra alapja és eredménye. Ha az igazság prioritása megszűnik, megszűnnek az egyetemes kultúra alappillérei. Ezért döntő, hogy mit és hogyan tanítunk!

A jóról

A jó a valós viszonyoknak megfelelő cselekvés. Ez a kiindulás az igazság fogalmára épít. Ebben tehát olyan összefüggés rejlik, amelyben az értelem az elsődleges, mert csak az győzheti meg, csak az vezetheti az akaratot. Az igazság, az értelem ad biztonságot az akaratnak, e nélkül semmi nem áll biztosan, szükség van az igazság rendező, formáló, világos, mérlegelő erejére, különben az élet csak törtetés, tévelygés, s az ember sehol sem talál megnyugvást.

A jó fogalmához is számtalan érték kapcsolódik; az útkeresés gyötrelmei, a mérlegelések, vívódások, a remény, amely a gondok leküzdésében nélkülözhetetlen, és a szabadságnak az a tudata, hogy a jó választása növeli szabadságunkat, a rossz csökkenti azt.

A szépről

A legáltalánosabb értelmezés szerint a szép a belső igazság és a jóság megjelenése. A szépség vajúdás árán jelenik meg, úgy, hogy minden ellenállás ellenére is napfényre jut a belső igazság és jóság. A szép elutasít minden tőle idegent, minden hamisat, minden rendetlenséget. Minden igazi szépség erkölcsös.

A szép iránt elemi igény él minden emberben. Azért, mert a szépben létünk titkai tárulnak fel születésünktől halálunkig terjedően. E titkok megsejtésében a művészet segít. Segít, hogy az ember önmagára találjon, sőt önmaga fölé emelkedjen, s így hozza létre a tisztelet, a cso-

dálkozás, s a bizonyosság mellett vagy helyett a hit értékeit. Ezért a művészeteknek kimeríthetetlen értékei vannak a nevelésben, melyekkel iskolánk hatékonyan, sokoldalúan, nagy áldozatok árán is élni kíván (lásd ének, zene, tánc, vizuális kommunikáció, az irodalom és a nyelvek oktatása).

Az alapértékek megvalósításának elvei

Iskolánk a fenti alapértékek érdekében kíván dolgozni, és ennek az akaratnak az alapja egyrészt az a meggyőződés, hogy ezzel az egyén, a helyi társadalom és az egész emberiség ügyét, érdekeit szolgáljuk, másrészt az a feltételezés és hit, hogy a gyerekek nevelhetők, s hogy az eddigieknél többre taníthatók.

Munkánk alapját képezi tehát az a meggyőződés, hogy **a neveléstől és oktatástól függ, mit tartanak az emberek értéknek.** Valljuk továbbá, hogy a tehetség, az átlagon felüli adottság legalább egy területen minden emberben megvan, és az magas szintre fejleszthető. Így az iskola személyiségformáló és értékmegvalósító feladataihoz feltétlenül szükséges:

- a nevelési funkciók folyamatos erősítése, fejlesztése;
- az oktatás színvonalának átgondolt biztosítása, az elkészült tantervek egysége.

Mindkét terület az alábbiakat foglalja magában:

1. Az egyes ember boldogulásának és az ország felemelkedésének érdekében fontosnak tartjuk, hogy tanulóink megértsék és megéljék: az ember életének igazi értelme a **munka, az alkotás**. S ez a legfőbb örömforrás is. Az iskola feladata ezért az alapértékek megvalósításában az értelmes, a becsületesen végzett **munkára nevelés**. Az iskolát akkor humanizáljuk igazán, ha a tanulókat életkoruknak megfelelő tevékenységre szoktatjuk, ha megismertetjük őket az alkotás boldogságával, a másokkal való **együttműködés**, vagy az egyéni munka bemutatásának örömeivel. Mert így tanulja meg a toleranciát, a **másik tiszteletét**, szeretetét.

Ezért szükséges a tanítási óra olyan felfogása, szervezése, ahol a tanuló önálló, problémamegoldó, megszerzett ismereteit felhasználó, gondolkodó és “előadó” szerepet tölt be. Az a tanuló, aki otthon vagy az órán átélte a tanulás, az alkotás kínját, örömét, s erről számot ad, adhat, felnőtt korában sem fogja a munkát terhesnek érezni. Ezért lehetőséget kell adni a tanulónak tudása, embersége, gondolkodása, munkája eredményének bemutatására. Ennek nem célravezető módja az, ha mindig elaprózott kérdésekkel provokálunk egy-egy szavas válaszokat. Gondolataik kifejtését várjuk el tanítványainktól. A tanulónak tehát dolgoznia kell, mert csak a munkában átélt szenvedés és boldogság teszi teljesé az ember életét, személyiségét, s csak az ilyen tanítás közelíti Teilhard de Chardin gondolatát: „A nevelő már közvetlen munkatársa a teremtésnek.”

A kisebb túlterhelés esetén a személyiség fejlődik, de az optimális terheléshez képest csak kisebb mértékben. A nagyobb túlterhelés esetén a személyiség károsodik és elfordul az értékektől, ez életre szóló visszamaradást idézhet elő.

A munka személyiségfejlesztő erejéről gondolkodva azt is látnunk kell, hogy az **emberi akaratra** nemcsak az értelmünk, hanem a **képzeletünk** is hat. Ebben az **olvasásnak** van óriási jelentősége, mert amikor a tanuló olvas, az páratlan mértékben fejleszti fantáziáját. Az **alkotó fantázia** pedig mind a tudományos, mind a művészeti, mind a hétköznapi életben nélkülözhetetlen.

Iskolánk gondot fordít a fizikai munkára is, ami a környezetvédelemhez, az osztályok, az iskola és környéke rendben tartásához szorosan kapcsolódik.

2. A humanista iskola jellemzője a **személyiségformálásban és értékmegvalósításban a felelősség is.**

A felelősség a szeretetből táplálkozhat, és az életkorral változik. Aki **szeret**, az felelős. A tanári felelősséggel együtt jár a tanári követelmény. A humanista iskolában ez a három – **szeretet, felelősség, követelés** – szervesen összetartozik. Méghozzá személyre szabott és fejlesztő követelés. Ha ez nincs, akkor parttalan liberalizmus lesz a szeretet, ha csak a kemény követelés van szeretet nélkül, akkor az lélektorzító lehet.

3. A felelősség, a szeretet és követelés szorosan kapcsolódik a **toleranciához**, az értékek lényeges eleméhez.

Gyakran tapasztaljuk, hogy sok a valamilyen értékben elkülönülő tanuló. Az elkülönülés és a tolerancia hiánya szorosan összefügg. Gyakori veszély, hogy vagy nem vesszük észre, vagy felnagyítjuk azt.

A közösségből való kiválás vágyának oka kettős: egyrészt, hogy az illető szabad legyen, másrészt, hogy más legyen.

A serdülő ifjú a kiválás és az alkalmazkodás kettősségében vívódik. Az iskola akkor jár el helyesen, ha ezt **megértéssel** kezeli, és mindenkinek segít, hogy sajátosságait, eredményeit, sikereit a közösség is magáénak érezze.

A toleranciához kapcsolódó érték az **egyenlőség is.**

Az iskolának, amikor értékkel, el kell fogadtatni az adottságbeli, tehetségbeli vagy akár a szorgalomból származó különbségeket.

4. A tolerancia, a szeretet csak a **szabadság** keretei között kap értelmet.

Hiszen szeretni, másokat elfogadni olyannak amilyen csak kényszer nélkül lehet. Ez a szabadság azonban csupán az önként vállalt fegyelem, az önként vállalt kötelesség szabadsága lehet.

Az iskola, a közösség szabadsága mindig mindenki szabadsága is. Egymás szabadságának tiszteletben tartása párhuzamos azzal, hogy fölismerjük a magunk szabadságának korlátait.

Tolerancia, szeretet és a helyesen értelmezett szabadság nélkül elképzelhetetlen az értékmegvalósítás, a társadalmi együttélés, az alkotó munka, az eredményes tanítás-tanulás. Csak a helyesen értelmezett szabadságban fejlődhet ki az autonóm személyiség, aki önmaga ismerője, felelős irányítója.

A szabadság fogalmába beletartozik a **döntés**, a **választás** (vagy nem választás) szabadsága, felelőssége, és e felelősség átélése.

A döntésre, a szabadságra csak akkor lesz képes az egyén, ha kifejlődött benne a **cselekvés** képessége is.

Szabadnak lenni annyi, mint valamire képesnek lenni. Így a döntés lehetősége, felelőssége és végrehajtása a **demokrácia**, a **szabadság alapja**, ami igazán fejleszti a személyiséget.

5. Az **emberek közötti kapcsolat, együttműködés** különösen fontos az életben. Az életvitel és életmód szerves része. Ezért kialakítása és minősége döntő kérdés a személyes boldogságban, boldogulásban.

A kapcsolatokat az **emberi méltóság**, a természetesség, és a jó munkán alapuló tekintély és tisztelet szabályozza.

A kapcsolatok fejlesztésében különös gondot kell fordítani a kommunikációra, amely elősegítheti a másik ember megismerését, elfogadását, megértését.

6. Az iskola **külső képe** is nevel. A falak, a tárgyak színei, a bútorok, képek.

Iskolánk az alapértékek érdekében tehát a **komplex hatások elvét vallja**.

Ez azt jelenti, hogy iskolánkban mindenki és minden esemény, történet, tárgy, eszköz, épület stb. nevel.

A pedagógiai feladatok megvalósítása

Mindazon tevékenységek, feladatok rendszere, amelyeket a pedagógiai folyamat számára kiválasztunk, a komplex személyiségfejlődést szolgálják. Tudjuk, hogy ez a folyamat csak a családdal szoros együttműködésben valósulhat meg, erre az együttműködésre törekszünk.

Kétéves (5–6. osztály, 7–8, 9–10. osztály és 11–12. osztály) korosztályonkénti bontásban fogalmazzuk meg a személyiség és a közösség fejlesztésére vonatkozó elvárásainkat és feladatainkat. A tanítási-nevelési folyamatok minden tényezőjét minden korosztály számára érvényesnek tartjuk; az alább kiemelt feladatok az adott korcsoport leghangsúlyosabb fejlesztendő feladatköreit jelzik.

Értelmi (kognitív) nevelés

5-6. osztály

- a gyerekek sokirányú érdeklődésének megerősítése, fenntartása
- kreatív gondolkodásmód kialakítása, illetve továbbfejlesztése
- a problémamegoldó képesség fejlesztése
- az irányított figyelem fejlesztése
- egyéni tanulási stratégiák megismerése, kidolgozása, alkalmazása
- tájékozódás az írott és képernyős médiában, az információk szelektálásának (hasznos, nem hasznos, szükséges, nem szükséges) módjai

7-8. osztály

- a tanulók által szabadon választott tevékenységek alaposabb megismerése és rendszeres gyakorlása
- a szabadidő önálló beosztása, megfelelő kihasználása
- a vállalkások optimalizálása
- vitakészség kialakítása, a véleménykülönbségek elfogadása

9-10. osztály

- motiváció erősítése az egyéni választott tudományterületek megismerésére
- az egyéni munka hatékonyságának növelése
- az egyéni érdeklődésétől távolabb eső területek értékeinek felismerése, elfogadása

11-12. osztály

- a tudományos vagy azt közelítő gondolkodásmód kialakítása, tájékozottság a választott szakmai területen, pályaorientáció
- az egész életen át tartó tanulás igényének és képességének kifejlesztése

Érzelmi-akarati (affektív) nevelés

5-6. osztály

- önmegfigyelés
- egymásra figyelés
- tolerancia (a diákok sokféleségének elfogadása)
- önfegyelem gyakorlása

7-8. osztály

- önismeret
- konfliktuskezelési technikák megismerése, alkalmazásuk gyakorlása nem csak mesterséges helyzetekben
- stressz kezelés, a túlterheltség elkerülése
- segítségkérés és –nyújtás
- kooperációs készség fejlesztése
- pozitív gondolkodásmód kialakítása
- a kitűzött feladatok érdekében erőfeszítések vállalása, a kitartás erősítése

9-10. osztály

- megfelelő önértékelés kialakítása
- túlzásoktól és szélsőségektől mentes önérték-tudat létrehozása
- mások értékeinek felismerése és elismerése
- vállalható célok keresése, kitűzése
- önuralom fejlesztése, az azonnali igény kielégítésre törekvés korlátozása
- érzelmi kiegyensúlyozottság, az affektív állóképesség növelése

11-12. osztály

- reális énkép kialakítása
- felelős döntéshozási képesség kialakítása és gyakorlása
- stressz kezelés, konfliktuskezelés
- kitartó munka a hosszú távú, kitűzött célok érdekében (továbbtanulás)
- az emberi jogok ismerete és tisztelete
- érzelmek verbalizálása

Erkölcsei (morális, etikai) nevelés

5-6. osztály

- a család szerepének megismertetése, családi életre nevelés
- gyerek és felnőtt kapcsolatának sokfélesége
- az anyagi javak, mások és a saját tulajdon megbecsülése, megóvása
- segítőkészség megértő-elfogadó magatartás
- a társadalom által elvárható illemszabályok ismerete és betartása
- őszinteség
- kötelességtudat
- az élet tisztelete és védelme
- természetes és épített környezet megbecsülése, óvása

7-8.osztály

- a haza fogalma, hazaszeretet; a nemzeti kultúra megbecsülése
- hagyományok fontossága (iskolai és iskolán kívüli hagyományok)
- vallási és etnikai tolerancia
- a káros társadalmi kihívások elutasításának képessége
- mások munkájának megbecsülése

9-10. osztály

- az európaiság, multikulturalizmus elfogadása
- saját elveinek, gondolatainak vállalása
- fogyatékkal élők problémáinak megértése, segítségük
- az előítéletek elutasítása, a sztereotípiák kritikus kezelése
- empátikus viselkedés

11-12. osztály

- felelősségvállalás a párkapcsolatokban és a barátságokban
- a politikai véleménykülönbségek elfogadása, a saját álláspont kulturált képviselése, vitakészség
- különböző normarendszerek elfogultságoktól mentes összehasonlítása
- a szélsőséges politikai nézetek elutasítása
- állampolgárrá nevelés, a demokratikus elvek ismerete és alkalmazása

A mindennapos testedzést szolgáló foglalkozások:

A gyakorlati megvalósítása a következőképpen zajlik. Heti három testnevelés óra és két délutáni edzés. Aki külsős egyesületben sportol annak az edzések látogatásáról a tanév - és a második félév - elején is hivatalos igazolást kell hoznia.

Az 5–6. évfolyamon felmenő rendszerben a heti három óra testnevelés és két óra táncfoglalkozás elégíti ki a törvényi előírásokat. Ezen kívül számukra lehetőséget biztosítunk az iskola keretein belül szervezett délutáni testedzések igénybevételére is. A választási lehetőségek a következők:

- Labdarúgás
- Röplabda
- Kosárlabda

A 9. évfolyamtól az előírt heti öt testnevelés órát a 3 testnevelés és az 1 táncóra megtartása jelenti, plusz az iskola keretein belül szervezett délutáni testedzések időpontjai közül, vagy külsős egyesületeknél még egy óra kötelező választásával oldjuk meg. Következőek a választási lehetőségek:

- Labdarúgás
- Röplabda
- Evezés, kajak-kenu Római part, Nánási út 53.
- Floorball
- Kézilabda (udvar)
- Zenés torna
- Kosárlabda
- Kondicionálás

Az fenti időpontokon kívül a 7–8. és a 10–12. évfolyam tanulói jogosultak az iskola sportlétesítményeinek használatára.

Szabadon választható tantárgyak, kötelezően választandó foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

A tanulók által szabadon választható tantárgyi órák közé az emelt szintű érettségire felkészítő tárgyak tartoznak. Az ezt előkészítő 10.-es szakköri rendszer a kötelezően választandó foglalkozások közé tartozik.

Tantárgyi szakkörök:

- Magyar nyelv és irodalom
- Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek
- Angol nyelv
- Német nyelv
- Latin nyelv
- Olasz nyelv
- Francia nyelv
- Orosz nyelv
- Matematika
- Fizika
- Biológia-egészségtan
- Kémia
- Földrajz
- Vizuális kultúra
- Informatika

A felsorolt tantárgyakból hetente 1 szakköri foglalkozást tartunk.

A szakköri csoportok száma egy tantárgyon belül függ a jelentkezők számától. A maximális szakköri csoportszám osztályonként egy.

Emelt szintű érettségire felkészítő tárgyak

- Magyar nyelv és irodalom
- Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek
- I. Idegen nyelv
- Matematika
- Fizika
- Biológia-egészségtan
- Kémia
- Földrajz
- Informatika
- Testnevelés

A felsorolt tantárgyakból választható 2×2 óra.

A földrajz, informatika és testnevelés tantárgyakból a 11–12. évfolyam összevonásával oldható meg a sikeres felkészítés.

A vizuális kultúra tantárgy középszintű érettségi felkészítése hasonló módon zajlik.

Az I. idegen nyelvből emelt szintű érettségire készülés a 11–12. évfolyamon a nyolcosztályos gimnáziumban alapórán, szint szerinti bontással valósítható meg.

A négyosztályos rendszerben emelt szintű készülésnél 11-ben 2 óra és egy szakköri óra választható.

I. sáv	II. sáv
Magyar nyelv és irodalom	Történelem társadalmi és állampolgári ismeretek
Matematika	Fizika
Biológia-egészségtan	Kémia

Az emelt szintű csoportok szervezésének elve a jelentkezők számától függően:

- lehetőség szerint osztályonként (sok jelentkező estén),
- képzési típus szerint, évfolyami szinten,
- évfolyami szinten.

Ha egy tárgyból több szakköri vagy emelt szintű csoport indul, lehetőség nyílik a csoport-, ill. pedagógusválasztásra az igazgató engedélyével, abban az esetben, ha ezzel nem alakulnak ki a hatékony munkát veszélyeztető, aránytalanul nagy létszámú csoportok, és természetesen akkor, ha ezt az órarend is lehetővé teszi.

Az értékelés típusai

A szaktárgyi értékelés alkalmával általában a diákok szóbeli vagy írásbeli teljesítményét vizsgáljuk; a képességek értékelésénél bonyolultabb magatartásokat is figyelembe veszünk.

A pedagógiai értékelés funkciói meglehetősen sokrétűek. Az értékelés funkciója alapján az értékelési eljárások három alapvető típusát használjuk:

- A diagnosztikus értékelés célja a helyzetfeltárás.
- A formatív értékelés a visszacsatolással segíti a diákok tanulási tapasztalatszerzését.
- A szummatív értékelés egy nevelési szakaszt lezáró minősítés.

A diagnosztikus értékelés a humán tantárgyak körében a helyzetfeltárás eszköze, az „induló” tudás megállapítására szolgál. Diagnosztikus értékelésre kerül sor, amikor például új tanárként elkezdünk egy osztályt tanítani, vagy egy új anyagrész tanításának megkezdésekor bizonytalan, hogy a diákok birtokában vannak-e az elsajátítandó anyagrészt megalapozó ismereteknek. Ilyen módon tanárként információkat szerzünk arra vonatkozóan, hogy diákjaink hol tartanak. A diagnózis alapján dönthetünk arról, hogy munkánkat hogyan kezdjük, illetve folytassuk a vizsgált tanulósoportban. Így lehet érdemben megalapozni a stratégiát.

Az értékelés e típusa tehát egyértelműen a pedagógus tájékozódását szolgálja, így szerezhetik meg a további munka megtervezéséhez szükséges információk. Ebből következik, hogy ilyen jellegű felmérésre nem adható érdemjegy, de a következtetéseket adiókkal érdemes megosztani, mivel ettől az együttműködési hajlandóság növekedése várható.

A diagnosztikus értékelés lényege célzott kérdések, illetve feladatok megfogalmazása. A kérdéseket tervszerűen, a további céljaink ismeretében kell adni, hogy a válaszokból szármakra világos legyen az alapozó ismeretek szintje. Más értékelési típusokhoz hasonlóan a diagnosztikus felmérés is lehet szóbeli vagy írásbeli, de általában a *szóbeli* diagnosztikus eljárások több irányú hasznot hajtanak:

- ez a módszer új tanárként az ismerkedésre, egymás stílusának megismerésére is lehetőséget teremt;
- a személyesség révén kontaktusteremtésre, ill. –tartásra alkalmas;
- sokkal árnyaltabb kép alkotható a felkészültségről, a meglévő képességekről, mivel a válaszok alapján megfogalmazódó új kérdéseket folytatólagosan föltehetjük, illetve új aspektusok kerülhetnek előtérbe;
- egyúttal ismétlésre, gyakorlásra is módot ad, és így a diákok ismereteinek kisebb hiányosságai, bizonytalanságai azonnal kiküszöbölhetők.

Az írásbeli teljesítményértékelést általában gyorsabbnak tartják, ám a fenti előnyök írásbeli felmérőtől nem várhatóak. Gyorsan pergő kérdésekkel pedig a szóbeli diagnosztikus eljárás sem túl időigényes.

Ez a tantervünkben a magyar irodalom és nyelv tantárgynál 5. évfolyamon jelentős, ahol a felvételi után tisztázni kell a hozott értékeket és meg kell teremteni a továbbhaladáshoz nélkülözhetetlen közös alapokat.

Történelemből nincsenek előtanulmányai a diákoknak. Figyelni kell azonban arra, hogy komoly háttértudással érkeznek hozzánk a diákok, s érdemes beépíteni az órák menetébe a diákok ismeretét is. Ezt főleg kiselőadások formájában lehet hasznosítani.

Földrajzból szintén nincsenek előképzettségeik. Itt az általános ismereteikre lehet alapozni egy diagnosztikus mérés után.

Az etika és a filozófia tantárgyaknál minden esetben érdemes felmérni, hogy más tantárgyakkal kapcsolatban milyen ismeretanyaggal érkeznek a diákok az adott évfolyamon. Akár

irodalomból, akár történelemből is előfordulhat, hogy bizonyos filozófiatörténeti korszakról már beszéltek.

A formatív értékelést igen találóan formáló-segítő értékelésnek is nevezik, mivel a tananyag feldolgozása közben zajló segítségnyújtást tűzi ki célul. A diákok munkájának — helyesen tervezett és lebonyolított — szaktárgyi értékelése visszajelez

- a tanuló felé arról, hogy teljesítménye mennyire felel meg a tanár igényének;
- a tanárnak arról, hogy munkája mennyire eredményes; következtetést enged arra, hogy mely tevékenysége korrigálandó vagy hibás.

E kétirányú jelzés révén szabályozza egyfelől a tanulás, másfelől a tanítás folyamatát. A gyakran megnyilvánuló nézeteltérésekkel szemben a formatív értékelés során adott érdemjegy nem *minősíti* a diákot. A témakörök feldolgozása közbeni (formatív) értékelés nem ítélkezik, hanem segít, irányít. Fontos, hogy a tanulók folyamatos visszajelzést kapjanak munkájukról. Szükség van *szóbeli feleltetésre, az órai aktivitás jutalmazására, az önként vállalt szorgalmi feladatok, például egy-egy otthon elkészített és az iskolában bemutatott kísérlet vagy kiselőadás értékelésére, sőt a rendszeres füzet- és házi feladat-ellenőrzésre és minősítésre is.* A tanulói munka értékelésének igen lényeges része az *osztályzatok szóbeli értelmezése, árnyalása, az előrelépés irányának kijelölése és a biztatás.* A fejlesztő értékeléshez segítséget nyújtanak a tankönyvek, feladatgyűjtemények kérdései, feladatai.

A tanulói teljesítmények értékelésének szerepe többoldalú. *Egyrészt* a tanulót (szülőt) tájékoztatja, hogy a diák mennyire felel meg az elvárásoknak. A minősítő értékelésben rendszerint osztályzatot adunk. Ezzel elősegítjük, hogy minden tanuló a tőle telhető maximumot nyújtsa, és szokjanak rá az önértékelésre is. *Másrészt* sok tanuló teljesítményét összegezve jelzést ad a tanárnak, esetleg az oktatás szervezőinek a tantárgy oktatásának hatékonyságáról. Munkánkba beillesztjük a *diagnosztikus értékelést* is. Ilyenkor azt vizsgáljuk, hogy a korábban tanultakból mire építhetünk, mik a hiányosságok. Diagnosztikus értékelés esetén nem feltétlenül adunk osztályzatot.

Ajánlott félévente legalább 3 osztályzat és egy témazáró dolgozat.

A *szóbeli felelet* során a felelő az előző egy-két óra anyagából számol be. Tanulóinktól idővel egyre inkább megköveteljük a szóbeli kifejezést, azaz hogy képesek legyenek tudásukról ilyen formában is számot adni. Ez természetesen nem merülhet ki szabályok, definíciók megértés nélküli reprodukálásában. A tanulónak tudnia kell a tanult fogalmakat, törvényeket szabatosan, pontosan megfogalmazni, a kísérletet, mérést elmondani és értelmezni, feladatot megoldani, a szóban forgó jelenségek gyakorlati jelentőségét ismertetni.

Az *írásbeli számonkérés* formája lehet: teszt, „totó”, fogalom-meghatározás, táblázat-, ill. grafikon-készítés és -értelmezés, ábraelemzés, problémamegoldás, leírt kísérlet értelmezése, kísérlet megtervezése, számítási feladatok stb. *Röpdolgozat* a megelőző 1-2 óra anyagából bármelyik tanórán történhet. Ezt nem kell előre bejelenteni; egyszeres súllyal szerepel a tanuló értékelésében. *Rész-témazáró* lehet 3-5 óra anyagából, ezt az előző órán jelezni kell a tanulóknak. A *témazáró dolgozat* anyaga a helyi tantervnek megfelelően egy-egy egység, fejezet. A témazáró időpontját a diákok legalább egy héttel a dolgozatírás előtt már tudják. Témazáró dolgozat érdemjegyét kétszeres súllyal számítjuk be az átlagba.

A szummatív értékelés összegző minősítést ad arról, hogy valamely tanulmányi szakasz, pl. tanév vagy iskola végén a diák hogyan tett eleget a tanulmányi követelményeknek. A szummatív értékelés leggyakoribb formája a félévi és év végi osztályzat, valamint a vizsga.

A visszacsatolás révén mindhárom értékelési típus elősegíti a pedagógiai tervezést. A szummatív értékelés esetén persze ennek következménye már esetleg az értékelt diákokat nem érinti, hiszen például a vizsgán nyújtott teljesítmények alapján eldönthetjük, hogy valamely

anyagrészt a továbbiakban az addigitól eltérő módon tanítunk majd, de ez a következtetés már csak a következő évfolyamok munkájának tervezését.

A humán és a reál tantárgyak esetében minden félévben és év végén mérünk, osztályzatot kap a diák. A vizsgák érdemjegye külön rovatba bekerül az év végi bizonyítványba

A magatartás és a szorgalom minősítése

A magatartás és szorgalom minősítéséről az ODB, az osztályfőnök és a szaktanárok javaslata alapján az osztályozó konferencia dönt. A diákok magatartásának értékelése nem jelenhet meg a tanulmányi osztályzatokban.

Nem lehet példás magatartású az a tanuló, akinek:

- bármely okból osztályfőnöki írásbeli megrovása van;
- szorgalmi osztályzata 4-esnél rosszabb;
- a konferencián legalább 3 tanár kifogást emel a példás kategória ellen.

Belső vizsgák

8 osztályos gimnázium

évfolyam	tantárgy	részei és formája	követelmények	értékelés
6.	idegen nyelv	írásbeli	Helyi tanterv 5-6. évfolyamokra vonatkozó 1. idegen nyelv tananyaga és kompetenciái levél; nyelvtani anyag; hallás és olvasás utáni szövegértés	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás
	matematika	írásbeli	Helyi tanterv 5-6. évfolyamokra vonatkozó matematika tananyaga és kompetenciái	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás
7.	informatika	írásbeli	Helyi tanterv 5-7. évfolyam nem ECDL ismeretanyaga	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás
	latin	írásbeli, szóbeli	Helyi tanterv 6-7. évfolyamokra vonatkozó latin nyelv tananyaga és kompetenciái	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás
8.	matematika	írásbeli	Helyi tanterv 5-8. évfolyamokra vonatkozó matematika tananyaga és kompetenciái	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás
	magyar nyelv	írásbeli, szóbeli	Helyi tanterv 5-8. évfolyamokra vonatkozó magyar nyelv tananyaga és kompetenciái	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás
9.	történelem	szóbeli	Helyi tanterv 5. évfolyamra vonatkozó ógörög, 5-6. évfolyamra vonatkozó Klasszikus latin örökségünk tananyagának és kompetenciáinak kijelölt részei, valamint a 7-9. évfolyamokra vonatkozó történelem tananyaga és kompetenciái	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás
10.	földrajz	szóbeli	Helyi tanterv 7-10. évfolyamokra vonatkozó földrajz tananyaga és kompetenciái	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás

	kémia	írásbeli	Helyi tanterv 7-10. évfolyamokra vonatkozó kémia tananyaga és kompetenciái	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás
	német, angol	szóbeli	A kijelölt szóbeli témakör anyaga	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás
11.	magyar nyelv	írásbeli, szóbeli	Helyi tanterv 9-11. évfolyamokra vonatkozó magyar nyelv tananyaga és kompetenciái, valamint hat irodalom tétel	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás

4 osztályos gimnázium

évfolyam	tantárgy	részei és formája	követelmények	értékelés
10.	kémia	írásbeli	Helyi tanterv 9-10. évfolyamokra vonatkozó kémia tananyaga és kompetenciái	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás
	történelem	szóbeli	Helyi tanterv 9-10. évfolyamokra vonatkozó történelem tananyaga és kompetenciái	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás
11.	magyar nyelv	írásbeli, szóbeli	Helyi tanterv 9-11. évfolyamokra vonatkozó magyar nyelv tananyaga és kompetenciái, valamint hat irodalom tétel	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás

Az 5-6. osztály furulya és szolfézs, valamint a 7-8. osztály kötelezően választandó hangszer számonkérési rendszere

5-6. osztály

Furulya

A két tanév alatt a furulyaórákon történik a számonkérés, darabok eljátszásával, fejből felmondásával, a kapcsolódó elméleti anyagból való dolgozatíratással.

6. osztály végén kerül sor a szülői bemutatóra, ahol a csoportok külön-külön és együtt is előadnak egy-egy darabot a tanév anyagából.

Szolfézs

A két tanév alatt a szolfézsórákon történik a számonkérés.

7-8. osztály

Kötelezően választandó hangszer vagy énekkar

A két év folyamán a hangszert tanító tanár értékeli a tanulók teljesítményét.

7. osztály év végén szűk körű beszámolóra kerül sor, melyen a zenei munkaközösség tagjai vesznek részt értékelőként. Ezen a tanulók egy-két, abban a tanévben megtanult darabot játszanak el.

8. osztály végén kerül sor a szülői bemutatóra, ahol a hangszert tanuló diákok kis koncerten mutatják be hangszertudásukat szólóban, vagy kisebb kamaracsoportokban.

Néptánc

A két év folyamán a néptáncot tanító tanár értékeli a tanulók teljesítményét.

8. osztály végén kerül sor a szülői bemutatóra, ahol a néptáncot tanuló diákok bemutatják tudásukat.

Tanulmányok alatti vizsgák követelményei, részei, az értékelés szabályai

Magyar nyelv és irodalom

A mindenkori érintett osztály tantervekben (NAT, keret, helyi) meghatározott, tankönyvektől független anyagából egy szövegértési, egy szövegalkotási, egy nyelvtani és egy szóbeli feladat. (Átvétel esetén az átvétel időpontjától függően az előző tanévre, félévre, vagy az addig tanultakra vonatkozó rész.) Arányokban egységesen 30–30–30-% (szövegértés és –alkotás, nyelvtani teszt) és 10% szóbeli felelet. Feladatbank létesítése szükséges, a mk. végzi, és évente bővíti, változtatja.

Az átvételi vizsga eredménye: felvételét javasoljuk – nem javasoljuk.

A javító, pótló és osztályozó vizsgák ötfokozatú skálán, osztályzattal.

5–8. osztályig az írásbeli szövegalkotás egy fogalmazás 45 percben és egy szövegértési feladat 30 percben, valamint egy nyelvtani teszt jellegű feladatlap 30 percben. A szóbeli felelet részben az előző év irodalmi tananyagára, részben a saját olvasmány- illetve filmélményekről szól, max. 10 perces lehet.

9–12. osztályban a fogalmazási feladat verselemzés, prózaelemzés, összehasonlító elemzés vagy érvelés. A szövegértés marad, a nyelvtan szintén teszt, a szóbeli felelet szintén a kommunikációs készséget méri, de már az írásbeli feladat hibáira is reflektálhat. A szövegalkotás és a szövegértés itt 60-60 perc, a teszt 30 perc, a szóbeli max. 15 perc lehet.

Az értékelés a középszintű érettségi elbírálás szerint történik

- 80–100% elérése esetén jeles (5),
- 60–79% elérése esetén jó (4),
- 40–59% elérése esetén közepes (3),
- 25–39% elérése esetén elégséges (2),
- 0–24% elérése esetén elégtelen (1).

Történelem, latin örökségünk

Osztályozó, javító, pótló és különbözeti vizsgák esetén követelmény az adott évfolyam helyi tantervben megadott tananyaga, előre kiadott tételek alapján. Amennyiben egynél több évfolyam tananyagára vonatkozik a vizsga, a tanuló annyi tételt húz, ahány évfolyam anyagából kell számot adnia tudásáról. Ebben az esetben nem köteles egy időben letenni a vizsgát, hanem joga van kérni, hogy évfolyamonként külön-külön alkalmakkor számolhasson be. A vizsgázó számára rendelkezésre álló idő: 30 perc felkészülés, 10 perc önálló kifejtés. A tanuló számára biztosítani kell középiskolai történelmi atlaszt. A vizsga lebonyolítása a középszintű szóbeli érettségi gyakorlatához igazodik.

Értékelés:

A feladat megértése	12 pont
Tájékozódás térben és időben	6 pont
A szaknyelv alkalmazása	6 pont
Források használata	12 pont
Az eseményeket alakító tényezők	18 pont
Világosság, nyelvhelyesség, kifejezőképesség	6 pont
Összesen	60 pont

- 80–100% elérése esetén jeles (5),
- 60–79% elérése esetén jó (4),
- 40–59% elérése esetén közepes (3),
- 25–39% elérése esetén elégséges (2),
- 0–24% elérése esetén elégtelen (1).

Filozófia, etika

Az évfolyam helyi tanterve alapján egy megadott témában esszéírás, és rövid elméleti kérdésekből összeállított teszt.

Az értékelés a középszintű érettségi elbírálás szerint történik

- 80–100% elérése esetén jeles (5),
- 60–79% elérése esetén jó (4),
- 40–59% elérése esetén közepes (3),
- 25–39% elérése esetén elégséges (2),
- 0–24% elérése esetén elégtelen (1).

Idegen nyelvek

Az osztályozó- és javítóvizsgát minden évfolyamon az adott évfolyamra vonatkozó tanterv témakörei alapján állítjuk össze és a következő vizsgarészekből állhat:

- olvasott szöveg értése
- nyelvi teszt
- szövegalkotás (e-mail, levél, fogalmazás)
- szóbeli rész

A vizsga időbeosztása: olvasott szövegértés és szövegalkotás: 30-30 perc, nyelvi teszt: 45 perc, szóbeli rész: 10–15 perc. Az egyes vizsgarészekben elért eredmény egyenlő arányban számít be az összesített értékelésbe.

A vizsga értékelése:

- 88% – 100% jeles
- 76% – 87 % jó
- 64% – 75% közepes
- 50% – 63% elégséges
- 0% – 49% elégtelen

Matematika

A vizsgázó osztályában, csoportjában tanító matematikatanár feladata a tanév (félév) során feldolgozásra került témakörök kijelölése. A felkészülést az adott osztály által használt tankönyv, illetve a tanulók által készített órai jegyzetek, feladatlapok segíthetik.

Az osztályozó vizsga 60 perces írásbeli vizsga. A vizsgázó 5 feladatot kap, amely a számításos problémák megoldásán túl az elméleti tudást: definíciók, tételek kimondásának, alkalmazásának szintjét is méri.

A vizsgák értékelése:

- 30%-tól elégséges (2)
- 50%-tól közepes (3)
- 70%-tól jó (4)
- 85%-tól jeles (5)

Fizika

Követelmény: Az adott évfolyamon a helyi tantervben megadott tananyag az évfolyamon (osztályban) használt tankönyv és feladatgyűjtemény alapján.

A vizsga: Írásbeli. 7–8. évfolyam: 45 perc, 9–11. évfolyam: 60 perc. A feladatlap 3 vagy 4 számításos feladatot és 2-3 elméleti kérdést tartalmaz.

Értékelés:

- 0–19% elégtelen (1)
- 20–39% elégséges (2)
- 40–59% közepes (3)
- 60–79% jó (4)
- 80–100% jeles (5)

Biológia, kémia

Biológiából és kémiából a vizsgák tananyagát a tankönyvből adjuk meg oldalszám szerint. A vizsgák két részből állnak: írásbeli, 45 perc és szóbeli, 10 perc. Az eredményt 65%-ban az írásbeli rész adja. A végső érdemjegy alapja a mindenkori érettségi százalék-osztályzat átszámítás.

Informatika

A beszámoló, illetve az osztályozó vizsga bármely évfolyamon két részből áll:

- 45 perces elméleti feladatsor megoldása az adott év ismeretanyagából
- 45 perces gyakorlati feladatsor megoldása az adott év ismeretanyagából

Az írásbeli és gyakorlati feladatsort szükség esetén a munkaközösség megbízott tagja állítja össze és a munkaközösség hagyja jóvá.

Értékelés: Az összeteljesítmény

- 0–20%-a esetén elégtelen (1);
- 21–40%-a esetén elégséges (2);
- 41–60%-a esetén közepes (3);
- 61–80%-a esetén jó (4);
- 81–100%-a esetén jeles (5) minősítés adható.

Mozgókép- és médiaismeret

9. évfolyam: A tantervben érintett kérdéskörök fogalmainak számonkérése írásos formában (definíciók), egy szövegesen is kifejthető kérdéskör esszyszerű feldolgozása –elvárható terjedelem: min.20 sor.

11. évfolyam: A tantervben érintett kérdéskörök fogalmainak számonkérése írásos formában (definíciók), egy szövegesen is kifejthető kérdéskör esszyszerű feldolgozása –elvárható terjedelem: min.20 sor, egy rövidebb 10-15 perces képi szöveg tartalmi, formai jegyeinek elemző bemutatása-elvárható terjedelem:20 sor

A vizsgák időtartama 60 perc, osztályzása az érettségi osztályzását követi.

Földrajz

Követelmény: A helyi tantervben meghatározott követelményekhez igazodva, az adott évben használt könyvből kerül meghatározásra a vizsga előtt 3 hónappal.

A vizsga csak írásbeli részből áll. A feladatlap első része a topográfiai ismeretekre kérdez rá vaktérképen (a kiadott névanyagból), a második rész a témakörökhöz kapcsolódó feladatokból.

A vizsga ideje:45 perc, **értékelése:** az osztályzás az érettségi osztályzását követi.

Természetismeret

Természetismeret tantárgyból 45 perces írásbeli osztályozóvizsgát tartunk. A témája az adott év fizika, földrajz és biológia témaköreiből tevődik össze.

Az érdemjegyet az érvényes érettségi százalékok alapján állapítjuk meg.

A tanulmányok alatti vizsgák követelményei és részei ettől eltérően, igazgatói határozatban rögzítve is megállapíthatóak.

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

Magasabb évfolyamba léphet, aki az iskola helyi tantervének követelményeit legalább minimális (elégséges) szinten teljesítette.

Bukás esetén sikeres javítóvizsga után.

A helyi vizsgák nem buktató hatályúak. A vizsgát a sikeres szint (megfelelt, elégséges) eléréséig kell megismételni.

A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A **csoportbontás**ban tanított tárgyak és a bontás szempontjai a következők:

- Az I. idegen nyelvet csoportbontásban tanulják a tanulók. Az osztályon belüli csoportbontás történhet:
 - felezéssel az osztályon belüli arányok (pl. lány/fiú) figyelembevételével,
 - tudásszint szerinti bontással.
A csoportbontás módjára az érintett szaktanárok az osztályfőnökkel egyeztetve javaslatot tesznek, és az igazgató dönt. A csoportbontás hetedik és kilencedik év szeptemberében átalakítható.
 - A 11-12. évfolyamon a választott érettségi szint szerint bontunk.
 - A négyosztályosok bontása az I. nyelvből a választott nyelvek szerint (angol-német) történik.
- A második idegen nyelvet (angol, német, olasz, francia, orosz) a választott nyelv szerinti bontásban oktatjuk a 9-12. évfolyamon.
- A testnevelés órák nemek szerinti csoportbontásban zajlanak a nyolcosztályosban évfolyam szinten. A négyosztályosban osztályszinten.
- A matematika bontása:
 - nyolcosztályos: a 9. évfolyamokon kerül bontásra tudásszint, versenyekbe való bekapcsolódás, a hozzáállás és az ilyen irányú továbbtanulási szándék megléte mellett. A szaktanárok javaslata alapján, a létszámadatokat is figyelembe véve az igazgató dönt. A csoportok összetételét évente felülvizsgáljuk.
A 11-12. évfolyamon az egyik csoportot az emelt szintű érettségire készülők alkotják.
 - 4 évfolyamos osztályoknál a 9. osztályban még a létszám és felkészültség egyensúlyának megteremtésével történik.
- A fizika tantárgy tanításában a 10-11. évfolyamokon használunk bontást.
 - 10-ben, akiknél várható, hogy a fizikára szüksége lesz, vagy egyszerű felezéssel.
 - 11-ben az egyetemi továbbtanulás alapján, a két nyolc évfolyamos osztályból 3 csoportot alkotva az egyik csoportba az emelt szintű érettségire készülő diákok járnak. A négy évfolyamos osztályt továbbtanulási irány alapján bontjuk.
- Informatikában 5–10. és a 9–10. évfolyamig bontott csoportokkal dolgozunk, felezve az osztályokat.
- Biológiában a 11–12. évfolyamokon bontunk a továbbtanulási szándék szerint.
 - A két nyolc évfolyamos osztályból 3 csoportot alkotva az egyik csoportba az emelt szintű érettségire készülő diákok járnak.
 - A négy évfolyamos osztályt szintén a biológia irányú továbbtanulás alapján bontjuk.
- Technika tantárgyból a 7. osztályokban lány-fiú csoportot alakítunk, 5–6. illetve a 12. évfolyamon pedig vegyes csoportokat.

Egyéb foglalkozások:

Az osztályok engedélyezett heti időkerete és a tanulók heti kötelező óraszámának különbözete terhére az 5-6. évfolyam számára az alábbi délutáni foglalkozásokat tartjuk.

A helyi tantervi követelmények az alábbi foglalkozásokon való részvétellel teljesíthetőek.

Évfolyam	Foglalkozás megnevezése	óra
5.	Magyar nyelv és irodalom	2
	I. Idegen nyelv	2
	Matematika	2
	Informatika	2
	Furulya	2
	Szolfézs	1
	Természetismeret	1
6.	Magyar nyelv és irodalom	2
	I. Idegen nyelv	1
	Matematika	2
	Természetismeret	1
	Informatika	1
	Furulya	2
	Szolfézs	1
	Latin	2

Az 5-6. évfolyamon a felhasználható időkeret terhére szervezett délutáni foglalkozások hozzájárulnak a tanulók mentális, akarati és érzelmi fejlődéséhez. Tanári irányítás mellett, személyre szabott instrukciókkal nagyban elősegítik, ill. megalapozzák többek közt:

- a tanulás tanulásának folyamatát, tanulási technikák elsajátítását
- a későbbi színvonalas önálló írásbeliséget, szövegértést
- a pontos és odafigyelő igényes munkát, az önellenőrzés fontosságát
- a belső motiváció kialakulását, az önjutalmazás technikáinak elsajátítását
- a feladat iránti elköteleződést
- az idegen nyelvek tanulási technikáinak megismerését
- a közös munkába való bekapcsolódás fontosságát
- kooperatív tanulási technikák elsajátítását
- az informatika adta lehetőségek kihasználását a tanulási folyamatban
- a művészetek iránti érdeklődés kialakítását
- monotónia túrét.

Tehetséggondozást, felzárkóztatást szolgáló foglalkozások a 7. évfolyamtól

- nyelvi versenyfelkészítő szakkörök – heti 1 óra, 7–8.
- osztályonként matematika versenyfelkészítés – heti 1 óra, 7–9. évfolyamon
- évfolyamonként fizika versenyfelkészítés – 7–9. évfolyamon
- versenyfelkészítés magyar nyelvből, történelemből: 7–9.
- versenyfelkészítés 7–9. biológiából és kémiából
- OKTV felkészítő – heti 1 óra történelem, matematika és fizika tantárgyakból 11–12.
- csillagász szakkör heti 1 alkalom az érdeklődők számára
- informatika szakkör 7–10.

- 4 évfolyamos gimnázium 9–10. osztályában – heti 1 óra felzárkóztatás matematikából, fizikából, kémiából

Művészeti tehetséggondozó foglalkozások

Az iskola az igényeknek megfelelően érdeklődés szerinti, a tanulók által szabadon választható művészeti tehetséggondozó foglalkozásokat szervez illetve partnerek bevonásával ilyen foglalkozásokat biztosít. A partnerekkel szemben elvárt követelmény, hogy az iskola értékrendjét, pedagógiai céljait ismerjék, és azt képviseljék. A partnerekkel való együttműködés konkrét feltételeit külön szerződésben rögzítik a felek.

- Néptánc 5–12. évfolyamokon, az első két évben és a négyosztályos 9. évfolyamán a mindennapos testnevelés keretei között
- Énekkar 7–12. évfolyamig 2 csoportban
- Zene: hangszeres zene: 7–12.-ig

Igény esetén, az iskola tárgyi és személyi feltételeit figyelembe véve más foglalkozások is szervezhetők (kézműves, technika, vizuális kultúra).

Az iskola által partnerszervezet bevonásával biztosított délutáni művészeti foglalkozások:

- színhátszás (partnerszervezet: Svejn Kulturális egyesület)

Igény és megfelelő partnerszervezet esetén az iskola más foglalkozásokat is biztosíthat tanulóinak.

A foglalkozásokon való részvétel önkéntes, annak szabályait a foglalkozások vezetője és résztvevői állapítják meg.

A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

Az éves munkatervben rögzített időpontú „intenzív héten” a 7. évfolyam kötelező feladata a kerületben élő és kisebbségi önkormányzatot alakított nemzetiségek kultúrájának megismerése.

A feladatot projekt módszerrel kell megoldani.

Az elkészült munkák kiállításra kerülnek az intenzív hét lezárása után.

A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A tanulók fizikai fejlődésének mérése:

- Egy tanévben két alkalommal (szeptember-október és május-június hónapokban).
- Felméréndők köre: 5–12. osztályos tanulók
- Mérés felelősei: az osztályokban tanító testnevelő tanárok.
- Felmérés dokumentálása: nyilvántartó lapon és füzetben.
- Beszámolás és tájékoztatás: évfolyamonként, a tanévzáró értekezleten
- Alapmérések
- Gyorsaság és állóképesség: 60 m, 400 m, 800 m-es futás és 12 perces Cooper-futás próba.
- Karizom erő: kötélmászás, fekvőtámaszban karhajlítás nyújtás.
- Lábizom erő: helyből távolugrás.
- Törzsizomzat: medicinlabda dobás.
- Hasizom erő: felülés.
- Hátizom erő: hason fekvésből törzsemelés.
- Ügyesség, kitartás: négyütemű fekvőtámasz.

A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Figyelemmel kísérjük a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók helyzetét, folyamatosan kapcsolatot tartunk, együttműködünk a szociális és gyermekjóléti ellátások tekintetében illetékességgel és hatáskörrel bíró intézményekkel, szervezetekkel, részt veszünk a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetésében.

Az érzékelt problémák alapján javaslatokat, ajánlásokat teszünk a helyi döntéshozók részére a településen élő halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének javítása céljából.

Belső esélyegyenlőségi monitoring rendszert és szülői/gondviselői panasztételi mechanizmust működtetünk az intézményen belül. A belső monitoring rendszerben rögzítjük a hátrányos helyzetű tanulókat érintő főbb változásokat.

Az intézmény lehetőséget biztosít a szülők, illetve a gondviselők részére az iskolai esélyegyenlőség megsértésével kapcsolatos panasztételre. A panasztételi eljárás lefolytatásáért és az eljárás eredményéből következő döntések végrehajtásáért az intézmény vezetője felel.

Az intézmény befogadó légkört biztosít a tanuló számára.

Évente megvizsgáljuk, hogy minden, a működésére, pedagógiai munkára vonatkozó iránymutatásba, stratégiai dokumentumba (kiemelten a pedagógiai programba és az intézményi minőségirányítási programba) beépüljenek és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségek és célkitűzések.

A tanuló jutalmazásával összefüggő, a magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

A jutalmazás a nevelés fontos területe.

A jutalmazások elvei megegyeznek a Pedagógiai Programban meghatározott értékekkel.

Jutalmat kaphat az a tanuló vagy közösség, aki, vagy amely kiemelkedő teljesítményt nyújt a tanulmányi, sport, művészeti munka, vagy a közösségi élet szervezése területén.

Jutalmat kaphat:

- Az a tanuló, aki kiemelkedő eredményt ért el valamely szaktárgyban:
 - az iskolai házi versenyek 1.–3. helyezettje;
 - felsőfokú illetve két nyelvből nyelvvizsgát szerez
 - kerületi, fővárosi versenyek 1.–10. helyezettje;
 - országos versenyeken döntőbe illetve a 11-12- évfolyamon az országos második forduló jutott.
- Az a tanuló, aki az iskola hírnevét erősíti iskolai vagy iskolán kívüli eredményével
 - valamelyik sportágban vagy művészeti területen;
 - valamely iskolai közösség szervezésében kiemelkedő munkát végez;
 - a 12. évfolyamon a legkiemelkedőbb tanulmányi eredményt éri el;
 - négy, illetve nyolc év alatt a legjobb tanulmányi, sport, művészeti és közösségi munkát végezte;
 - négy, illetve nyolc év alatt a legjobb eredményt érte el a magyar irodalom, nyelv területén.

A jutalmazás formái:

- szaktárgyi dicséret szóban, írásban az ellenőrzőkben vagy a bizonyítványban;
- osztályfőnöki, igazgatói, nevelőtestületi dicséret írásban;
- külföldi tanulmányúton való részvétel;
- az ének-, a zene-, a tánckar táboraiban való részvétel;
- nyilvános, ünnepélyes jutalmazás: oklevél, könyv;
- a 12. évfolyam legkiemelkedőbb tanulmányi eredményét elért tanulójának nevét bronz táblán örökítjük meg;
- a Kalokagathia-díjat az a tanuló kapja, aki a legjobb tanulmányi, sport/művészeti és közösségi munkát végezte négy, illetve nyolc év alatt; nevét bronz táblán örökítjük meg.
- a Veres Péter-díjat a magyar nyelv és irodalom tantárgyban legeredményesebb tanuló kapja.

Jutalmat kaphat az az osztály, amely:

- Az idegen nyelvi vers- és prózamondó versenyen az az osztály, amely
 - az első nyelvből (német/angol nyelv; 9. évfolyam) az 1. helyen;
 - a második idegen nyelvből (a 10–11. évfolyamon) az 1. vagy a 2. helyen végez.
- Az ének-zenei versenyen
 - az 5–6.; valamint a 7–8. évfolyam egy-egy osztálya, amely az I. helyen;
 - a 9–10. évfolyam osztálya, amely az 1. vagy a 2. helyen végez;
 - a 11–12. évfolyamon a zsűri döntése alapján.

- A vers- és prózamondó versenyen az 5–6., a 7–8. és a 9. évfolyam egy-egy osztálya, amely az 1. helyen végez.
- A dramatikus játékokon a 10–11. évfolyam osztálya/i a zsűri döntése alapján
- Az osztályok közötti tanulmányi versenyen
 - az 5–6., a 7–8. évfolyam egy-egy osztálya, amely az 1. helyen; a 9–11. évfolyam egy-egy osztálya, amely az 1 és 2. helyen végez;
 - az a 12. évfolyamos osztály, amely négy, illetve nyolc év alatt a legjobb tanulmányi eredményt érte el.

A jutalmazás formái:

- szabadnap;
- a 12. évfolyam legjobb tanulmányi eredményét elért osztálya betűjelét és
- osztályfőnöke nevét bronztablán örökítjük meg az iskolában;
- A jutalmazottak nevét az évkönyvben közzé tesszük.

Jutalmazásra bármelyik tanári és iskolai közösség javaslatot tehet, írásban. A jutalmazásokról az iskola vezetősége dönt.

Az otthoni, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai:

5–6. évfolyam: azokból a tárgyakból, amelyeknek délután szaktanár által vezetett tanulószobai foglalkozása van, olyan mennyiségű feladat adható, amely átlagos képességű diák 40 perc alatt elvégez. A vizsgákra készülés időszakában ettől eltérő mennyiségű gyakorló feladat adható.

Azon tantárgyakból, amelyekhez nem kapcsolódik tanulószobai foglalkozás, az életkori sajátosságokat figyelembe véve, maximum fél órás felkészülést igénylő feladat adható.

A felsőbb évfolyamok otthoni felkészülése nem lehet aránytalanul megterhelő.

Ennek figyelemmel kísérése az osztályfőnök feladata, aki a diákok és szülők jelzései alapján teszi meg a szükséges intézkedéseket.

A fentiekől eltérő mennyiségű feladat az iskolai szünetekre és a hétvégére sem adható.

A választható érettségi vizsgatárgyak

Középszinten

- angol nyelv,
- német nyelv,
- olasz nyelv,
- francia nyelv,
- orosz nyelv,
- latin nyelv,
- fizika,
- biológia,
- kémia,
- földrajz,
- informatika,
- testnevelés,
- ének-zene,
- vizuális kultúra.

Emelt szinten

- angol nyelv,
- német nyelv,
- olasz nyelv,
- francia nyelv,
- orosz nyelv,
- fizika,
- biológia,
- kémia,
- földrajz,
- informatika,
- testnevelés.

Érettségi vizsgát a helyi tantervi követelmények teljesítése esetén tehetnek a tanulók.

A középszintű érettségi vizsga témakörei

Magyar nyelv és irodalomból:

Irodalomból:

- Életművek (Petőfi Sándor, Arany János, Ady Endre, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, József Attila) – 6 tétel
- Portrék – 4 tétel
- Látásmódok – 3 tétel
- A kortárs irodalomból – 1 tétel
- Világirodalom – 2 tétel
- Színház- és drámatörténet – 2 tétel
- Az irodalom határterületei – 1 tétel
- Regionális kultúra – 1 tétel

Összesen minimum 20 tétel.

Magyar nyelvből:

- Ember és nyelv
- Kommunikáció
- A magyar nyelv története
- Nyelv és társadalom
- Nyelvi szintek grammatikája
- A szöveg
- A retorika alapjai
- Stílus és jelentés

Minden témakörből minimum 2, összesen 20 tétel.

Történelemből:

A történelem szóbeli tételsor formai jellemzői

- A tételsort a szóbeli vizsgához előírt témakörökbe rendezve kell elkészíteni.
- A tétel lehet egy kisebb korszak történelmi problémájának részletezőbb bemutatása vagy egy összetettebb és/vagy több történelmi korszakon átívelő probléma áttekintő bemutatása.
- A tételek megfogalmazása ösztönözzön a problémamegoldásra, valamint a történeti (szöveges, képi, grafikus, tárgyi stb.) források és térképek használatára.
- A szóbeli tételek két-három feldolgozási, értelmezési szempontot jelölnek ki, és különböző típusú források alkalmazásával segítik a vizsgázókat a felkészülésben és a tételek kifejtésében.

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

A szóbeli vizsga témakörei

- Gazdaság, gazdaságpolitika, anyagi kultúra
- Népeség, település, életmód
- Egyén, közösség, társadalom
- Modern demokráciák működése
- Politikai intézmények, eszmék, ideológiák
- Nemzetközi konfliktusok és együttműködés

A történelem tételsor témakörönként 2–4, összesen 20–25 tételt tartalmaz.

A vizsgabizottságot működtető intézményeknek a szóbeli tételsorokat minden évben legalább 20%-ban módosítaniuk kell (pl.: a címeket, a feldolgozási szempontokat, a forrásokat).

A felkészüléshez és a tételkifejtéshez vizsgázónként szükséges segédeszköz: középiskolai történelmi atlasz, melyet a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosít.

A nyolcosztályos képzésben 9. osztályban, a négyosztályos képzésben 10. osztályban kerül sor belső vizsgára. Ennek alapelvei megegyeznek az érettségi vizsga jellegével és követelményrendszerével.

Társadalomismeretből:

A középszintű vizsga elsősorban az elsajátított ismereteket – elsősorban fogalmakat – méri, illetve az alapvető ismeretek számonkérésén túl legfőképpen arra irányul, hogy a diákok tudatosítsák (megértsék) a körülöttük lévő világot. A vizsgán a Gazdasági ismeretek vagy a Pszichológia közül kell választani a Társadalomismeret témakörök mellé.

KOMPETENCIÁK ÉS TÉMAKÖRÖK

Ezek a témakörök a Társadalomismeret modultantárgy érettségi vizsga-követelményeinek alapjait képezik. Az itt megjelölt kompetenciák mind az írásbeli, mind a szóbeli vizsgán megjelennek.

Társadalomismeret

- A társadalmi szabályok
 - A társadalmi együttélés alapvetőszabályai, eredetük és rendeltetésük. Szokás, hagyomány, illem, erkölcs és jog
- Jogi alapismeretek
 - Az alapvető emberi, gyermeki és diákjogok, valamint az ezekhez társuló kötelességek. A bírósági eljárás szereplői és főbb szakaszai. Ismerje a felelősség fogalmát.
 - Munkajogi alapismeretek.
 - Tudjon önéletrajzot írni.
- Állampolgári ismeretek
 - A Magyar Köztársaság állami és közigazgatásának intézmény-rendszere, az alkotmányosság és a demokrácia alapelvei, működésének fő jellemzőit. A mai Magyarország és az Európai Unió országainak politika intézményrendszere. Milyen nemzetközi konfliktusok vannak jelenleg a világban.
- A család és a felnőtté válás
 - A család funkciói, valamint a nemi szerepek a családban és a társadalomban. A családi munkamegosztás, a háztartás és a családi költségvetés jellemzői.
 - A szocializáció fogalma.
 - A mentálhigiénés, különösen a drogfogyasztás okozta problémák és beilleszkedési zavarok a felnőtté válás életszakaszában.
- Kultúra és közösség
 - Az egyén, a közösség, a társadalom és a kultúra fogalmai. A nemzet, állam, etnikum, többség és kisebbség fogalmak jelentése, valamint a magyar nemzetudat fejlődésének sajátosságai.
- A társadalmi viszonyok
 - A mai magyar társadalom rétegződésének fő jellemzői. A helyi társadalom fogalma.

Jelenismeret

- Az új gazdasági- és társadalmi világrend
 - A technológiai–gazdasági fejlődés alapvető sajátosságai. Az állandó növekedésre irányuló racionális gazdasági magatartás sajátosságai és veszélyei a piacgazdaságban. A gazdasági fejlődés és a környezet- szennyezés alapvető összefüggései.
 - Tudjon példákat mondani azokra a globalizációs kihívásokra, amelyek a mai Magyarországot is érintik.
 - Legyen képes bemutatni az európai integráció legfőbb sajátosságait. Ismerje a legjelentősebb nemzetközi szervezeteket.
- Kultúra és globalizáció
 - Az információs társadalom fogalma, valamint az információrobbanás társadalmi hatásai.
- Az életmód átalakulása
 - A pályaválasztás és a munkába lépés lehetőségei, a mai Magyarországon. Az önéletrajzírás és az álláskeresés alapvető „szabályai” (információforrások fajtái, teendők a hirdetés elolvasásától az interjúzás lezárásáig).A fogyasztói társadalom fogalma, e társadalmi forma előnyei és hátrányai.
 - A család kulturális, gazdasági és társadalmi funkcióinak átalakulása a mai világban.
- A növekedés határai
 - Milyen hatást gyakorol a természeti környezetre a technikai civilizáció és a gazdasági növekedés. A demográfiai robbanás társadalmi és gazdasági okai a „harmadik világban”, a népesség csökkenésének és elöregedésének problémáit hazánkban és más európai országokban. A környezetkímélő magatartás elterjedését ösztönző, illetve gátló kulturális, gazdasági és politikai okok.
 - Legyen képes példákkal bemutatni, mit tehet az egyén és a társadalom az üzleti szemlélet túlzásaiból eredő károk ellensúlyozására (pl. környezetvédő, segélyező programok, szervezetek bemutatása).

Pszichológia

- A test és a lélek, az emberi én és a tudat
 - A lelki jelenségek organikus alapjai. Az egyéni tulajdonságok és a környezeti hatások dinamikus kölcsönhatásai néhány fontos képesség és tulajdonság (intelligencia, temperamentum, személyiségvonások) esetében.
 - Az én és a tudat legfontosabb értelmezései.
- A kognitívfunkciók
 - Az emberi érzékelés és észlelés legfontosabb sajátosságai. Melyek a legfontosabb megismerő funkciók: (figyelem, emlékezet, gondolkodás) ezek működése.
 - A megismerés és a motiváció legfontosabb összefüggései.
 - A kognitív képességek fejlődésének legfontosabb állomásai.
- A beszéd és a kommunikáció
 - A nyelvnek az emberi társadalomban betöltött szerepe, valamint a nyelv elsajátítási folyamatának a szabályszerűségei. A verbális és nem verbális kommunikáció néhány fontosabb válfaja.
 - A tömegkommunikáció néhány fontosabb sajátossága.
- A motiváció, az érzelmek és az akarat
 - Ismerje a motiváció élettani szerepét és működését, kapcsolatát a szükségletekkel. Ismerje az érzelmek motivációs hatásait.

- Legyen tájékozott azzal kapcsolatban, hogy milyen motivációs háttere van az emberi szexualitásnak, az utódgondozásnak, valamint az agresszív viselkedésnek.
- A szocializáció folyamata. A személyiség és a társas jelenségek
 - Ismerje, hogy milyen szerepet játszanak a családon belüli az intim érzelmi kapcsolatok az emberi fejlődésben. Ismerje a család és a szülői szerep jelenkori sajátosságait. Legyen tisztában a gyermek fejlődésének legfontosabb állomásaival.
 - Ismerje a legfontosabb társas hatásokat (azonosulás, szociális tanulás).
 - Ismerje a társas alakzatok (pár, tömeg, csoport) legfontosabb jellegzetességeit.
- Lelki egészség és betegség
 - Ismerje a testi és lelki egészség néhány különböző fajta értelmezését. Legyen tudatában annak, hogy a lelki nehézségekkel meg lehet küzdeni, és ebben szakemberek segítségére lehet támaszkodni.
 - Ismerje a devianciák, az antiszociális viselkedés és lelki betegségek legfontosabb fajtáit.

Idegen nyelvekből:

Szóbeli témakörök a középszintű érettségi vizsgán

Személyes vonatkozások, család

- A vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai
- Családi élet, családi kapcsolatok
- A családi élet mindennapjai, otthoni teendők
- Személyes tervek

Ember és társadalom

- A másik ember külső és belső jellemzése
- Baráti kör
- A tizenévesek világa
- Női és férfi szerepek
- Ünnepek, családi ünnepek
- Öltözködés, divat
- Vásárlás, szolgáltatások
- Hasonlóságok és különbségek az emberek között

Környezetünk

- Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása)
- A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek
- A városi és a vidéki élet összehasonlítása
- Növények és állatok a környezetünkben
- Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megóvásáért?
- Időjárás

Az iskola

- Saját iskolájának bemutatása
- Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka

- A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága
- Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok

A munka világa

- Diákmunka, nyári munkavállalás
- Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás

Életmód

- Napirend, időbeosztás
- Az egészséges életmód, a helyes és helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében
- Étkezési szokások a családban
- Ételek, kedvenc ételek
- Étkezés az iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben
- Gyakori betegségek, sérülések, baleset
- Gyógykezelés (háziorvos, szakorvos, kórházak)

Szabadidő, művelődés, szórakozás

- Szabadidős elfoglaltságok, hobbik
- Színház, mozi, koncert, kiállítás...
- Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport
- Olvasás, rádió, tévé, számítógép, internet
- Kulturális események

Utazás, turizmus

- A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés
- Nyaralás itthon, illetve külföldön
- Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése
- Az egyéni és a társasutazás előnyei és hátrányai

Tudomány és technika

- Népszerű tudományok, ismeretterjesztés
- A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben

Matematikából:

Témakörök szóbeli vizsga esetén (ha a tanuló írásbeli teljesítménye elérte a 12%-ot, de nem érte el a 25 %-ot)

Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok

- Halmazelmélet
 - Halmazelméleti alapfogalmak.
 - Halmazműveletek, műveleti tulajdonságok.
 - A halmazfogalom és a halmazműveletek használata a matematika különböző területein (pl. számhalmazok, ponthalmazok).
- Logika, logikai műveletek
 - A negáció, konjunkció, diszjunkció, implikáció, ekvivalencia ismerete, alkalmazása.
 - A „minden”, „van olyan” logikai kvantorok ismerete, alkalmazása.

- Egyszerű matematikai szövegek értelmezése.
- A tárgyalt definíciók és tételek pontos megfogalmazása.
- Fogalmak, tételek a matematikában
 - Szükséges és elégséges feltételek helyes alkalmazása.
- Kombinatorika
 - Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása.
- Gráfok
 - A gráf szemléletes fogalma, egyszerű alkalmazásai.
 - Gráfelméleti alapfogalmak.

Számelmélet, algebra

- Számfogalom
 - A valós számkör.
 - A valós számok különböző alakjai.
 - Alapműveletek, műveleti tulajdonságok ismerete, alkalmazása a valós számkörben.
 - Az adatok és az eredmény pontossága.
 - Számrendszerek, a helyi értékes írásmód.
- Számelmélet
 - Az osztó, többszörös, prímszám, összetett szám fogalma.
 - A számelmélet alaptétele, számok prímtenyezőkre bontása, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös.
 - Egyszerű oszthatósági feladatok.
- Algebrai kifejezések, műveletek
 - Műveletek egyszerű algebrai kifejezésekkel.
 - Másod- és harmadfokú nevezetes azonosságok alkalmazása.
- Hatvány, gyök, logaritmus
 - Definíciók, műveletek, azonosságok (egész kitevőjű hatványok, racionális kitevőjű hatványok).
 - A logaritmus fogalma, a logaritmus azonosságainak alkalmazása egyszerű esetekben.
- Egyenletek, egyenlőtlenségek
 - Első- és másodfokú egyenletek és egyenlőtlenségek megoldása.
 - Az egyenletmegoldás alkalmazása szöveges feladatokban.
 - Egyszerű négyzetgyökös, algebrai törtes, abszolútértékes egyenletek.
 - A definíciókra és az azonosságok egyszerű alkalmazására épülő exponenciális, logaritmusos és trigonometrikus egyenletek.
 - Két pozitív szám számtani és mértani közepének viszonya.
 - Két ismeretlenes lineáris és másodfokú egyenletrendszer.
 - Egyszerű egyenlőtlenség-rendszerek.

Függvények, az analízis elemei

- Függvények függvények grafikonjai, függvény transzformációk
 - A függvény matematikai fogalma, megadásának módjai.
 - Az alapfüggvények (lineáris, másodfokú, harmadfokú és négyzetgyök-függvények, fordított arányosság, exponenciális és logaritmusfüggvény, trigonometrikus függvények, abszolútérték-függvény) és egyszerű transzformáltjai: $f(x) + c$, $f(x + c)$, $c \cdot f(x)$, $f(c \cdot x)$
- Függvények jellemzése
 - Zérushely, növekedés, fogyás, szélsőérték, periodicitás, paritás.
- Sorozatok
 - Számtani sorozat, mértani sorozat

- Kamatos kamat számítása.
- Geometria, koordináta-geometria, trigonometria
- Alapfogalmak, ponthalmazok
 - Tételek távolsága, szöge.
 - Nevezetes ponthalmazok.
 - Geometriai transzformációk
 - Egybevágósági transzformációk, egybevágó alakzatok.
 - Középpontos hasonlóság, hasonlóság.
 - Hasonló alakzatok tulajdonságai.
 - Az egybevágóságra és a hasonlóságra vonatkozó ismeretek alkalmazása egyszerű feladatokban.
 - Síkgeometriai alakzatok
 - Háromszögek – Tételek az oldalakra, szögekre, nevezetes pontokra, vonalakra; alkalmazásuk bizonyítási és szerkesztési feladatokban.
 - Négyszögek – Nevezetes négyszögek (trapézok, deltoidok) és tulajdonságaik, alaptulajdonságok.
 - Sokszögek
 - Szabályos sokszögek.
 - Kör
 - A kör és részei.
 - Kör és egyenes kölcsönös helyzete.
 - Térbeli alakzatok
 - Henger, kúp, gúla, hasáb, gömb, csonkagúla, csonkakúp.
 - Kerület-, terület-, felszín- és térfogatszámítás
 - Egyszerű síkidomok és részeik kerülete, területe.
 - Testek felszínének és térfogatának számítása.
 - Hasonló síkidomok és testek különböző mérőszámainak és a hasonlóságárányának viszonya.
 - Vektorok
 - A vektor fogalma.
 - Vektorműveletek (összegvektor, különbségvektor, skalárral való szorzás, skaláris szorzat) és tulajdonságaik.
 - Vektor koordinátái.
 - Vektorok alkalmazása.
 - Trigonometria
 - Szögfüggvények fogalma.
 - Egyszerű összefüggések a szögfüggvények között.
 - Szinusztétel, koszinusztétel.
 - Koordináta-geometria
 - Alakzatok (egyenes, kör) egyenlete és kölcsönös helyzetük.
- Valószínűségszámítás, statisztika
- Leíró statisztika
 - Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai (kördiagram, oszlopdiagram).
 - Gyakoriság, relatív gyakoriság.
 - Átlagok: számtani közép, súlyozott közép, rendezett minta közepe (medián), leggyakoribb érték (módusz).
 - Szórás.
 - Valószínűségszámítás

- Valószínűség fogalma.
- A valószínűség klasszikus kiszámítási módja.

Fizikából:

- Pontszerű test mozgásának leírása. Egyenes vonalú egyenletes mozgás
- Egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás. A szabadesés.
- A dinamika alaptörvényei. A nehézségi erő, a súrlódási erő, rugóerő.
- Az egyenletes körmozgás.
- Periodikus mozgások (rezgőmozgás, matematikai inga)
- Munka, energia, teljesítmény.
- Hőtágulás, a víz különleges viselkedése.
- Az ideális gázok állapotegyenlete. Gáztörvények.
- Halmazállapotváltozások.
- Elektrosztatika
- Egyenáramok
- Áram mágneses hatása
- Elektromágneses indukció.
- Elektromágneses hullámok.
- Geometriai optika.
- Az atom szerkezete, atommodellek.
- Az atommag felépítése. Radioaktív sugárzások.
- Maghasadás, magfúzió. Az atomenergia felhasználása.
- A Naprendszer.
- Általános tömegvonzás. Mesterséges égitestek mozgása.

Biológiából:

- Bevezetés a biológiába
 - A biológia tudománya
 - Vizsgálati szempontok
 - Vizsgálómódszerek
 - Az élet jellemzői
 - Az élő rendszerek
 - Fizikai, kémiai alapismeretek
- Egyed alatti szerveződési szint
 - Szervetlen és szerves alkotóelemek
 - Elemek, ionok
 - Szervetlen molekulák
 - Lipidek
 - Szénhidrátok
 - Fehérjék
 - Nukleinsavak, nukleotidok
 - Az anyagcsere folyamatai
 - Felépítés és lebontás kapcsolata
 - Felépítő folyamatok
 - Lebontó folyamatok
 - Sejtalkotók az eukarióta sejtben
 - Elhatárolás
 - Mozgás

- Anyagcsere
 - Oszródás
- Az egyed szerveződési szintje
 - Nem sejtes rendszerek
 - Vírusok
 - Önálló sejtek
 - Baktériumok
 - Egysejtű eukarióták
 - Többsejtűség
 - A gombák, növények, állatok elkülönülése
 - Sejtfonalak
 - Teleptest és álszövet
 - Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak
 - A növényvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából
 - Az állatvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából
 - A növények szövetei, szervei
 - Az állatok szövetei, szaporodása, viselkedése
- Az emberi szervezet
 - Homeosztázis
 - Kültakaró
 - Bőrünk felépítése és működése
 - A bőr gondozása, védelme
 - A mozgás szervrendszere és működése
 - A mozgás és mozgási rendszer egészségtana
 - A táplálkozás szervrendszere és működése
 - Táplálkozás egészségtana
 - A légzés szervrendszere és működése
 - A légzés és a légzőrendszer egészségtana, elsősegélynyújtás
 - Az anyagszállítás szervrendszere és működése
 - A keringési rendszer egészségtana, elsősegélynyújtás
 - A kiválasztás szervrendszere és működése
 - A kiválasztó szervrendszer egészségtana
 - A szabályozás
 - Az idegrendszer és érzékszervek felépítése és működése
 - Az idegrendszer egészségtana
 - A hormonrendszer és egészségtana
 - Az immunrendszer és egészségtana
 - Szaporodás és egyedfejlődés
 - Egészségtani vonatkozások
- Egyed feletti szerveződési szintek
 - Populáció
 - Környezeti kölcsönhatások
 - Kölcsönhatások
 - Életközösségek (élőhelytípusok)
 - Az életközösségek jellemzői
 - Hazai életközösségek
 - Bioszféra és globális folyamatai
 - Ökoszisztéma
 - Anyagforgalom
 - Energiaáramlás

- Biológiai sokféleség
- Környezet- és természetvédelem
- Öröklődés, változékonyság, evolúció
 - Molekuláris genetika
 - Mendeli genetika
 - Populációgenetika és evolúciós folyamatok
 - Ideális és reális populáció
 - Adaptív és nem adaptív evolúciós folyamatok
 - Az ember evolúciója

Kémiából:

- Általános kémia
 - Atomszerkezet
 - A periódusos rendszer
 - Kémiai kötések
 - Molekulák, összetett ionok
 - Anyagi halmazok
 - Egykomponensűanyagi rendszerek
 - Többkomponensűrendszerek
 - Kémiai átalakulások
 - Termokémia
 - Reakciókinetika
 - Egyensúly
 - A kémiai reakciók típusai
 - Elektrokémia
- Szervetlen kémia
 - Hidrogén
 - Nemesgázok
 - Halogénelemek és vegyületeik
 - Az oxigéncsoport elemei és vegyületeik
 - A nitrogéncsoport elemei és vegyületeik
 - A szénsoport elemei és vegyületeik
 - Fémek és vegyületeik
- Szerves kémia
 - A szerves vegyületek általános jellemzői
 - Szénhidrogének
 - Telített szénhidrogének
 - telítetlen vegyületek
 - Aromások
 - Oxigéntartalmú szerves vegyületek
 - Alkoholok, fenolok és éterek
 - Oxovegyületek
 - Összetett funkciós csoportot tartalmazó vegyületek
 - Nitrogéntartalmú szerves vegyületek
 - Szénhidrátok
 - Aminosavak és fehérjék
 - Nukleotidok és nukleinsavak
 - Műanyagok
 - Energiagazdálkodás

Munkarend és balesetvédelem a B. feladat elvégzéséhez

1. A vizsgázók csak felügyelet mellett dolgozhatnak a szaktanteremben, és azt csak engedéllyel hagyhatják el!
2. A vizsgázók az elvégzendő kísérlet során használjanak tiszta köpenyt! A kísérletek elvégzéséhez, ha a gyakorlat ezt megköveteli, a vizsgázók használjanak védő szemüveget, illetve gumikesztyűt!
3. Úgy kell dolgozni, hogy közben a laboratóriumban tartózkodók testi épségét, illetve azok munkájának sikerét ne veszélyeztessék!
4. A munkahelyet még a feladat elvégzése közben is rendben és tisztán kell tartani!
5. A munka befejeztével a munkahelyen rendet kell rakni és azt csak megfelelően, tisztán lehet otthagyni!
6. A laboratóriumban étkezni és inni tilos!
7. A szaktanteremben legyen elsősegély láda használható állapotban!
8. A szaktanteremben mindig legyen kéznél működőképes kézi tűzoltó készülék, tároljunk egy megfelelő méretű edényben homokot!
9. Könnyen gyulladó anyagot a lefolyóba önteni szigorúan tilos! Az ilyen típusú vegyszereket a kísérletelvégzése után, szedőedényben kell gyűjteni!
10. Minden laboratóriumban legyen kéznél maximum 2% töménységű ecetsav-, bórsav- és nátrium-hidrogén-karbonát-oldat arra az esetre, ha maró folyadék jut valakinek a bőrére vagy a szemébe. A bórsav- és nátrium-hidrogén-karbonát oldatokhoz szemöblítésre alkalmas edényt kell biztosítani.

Földrajzból:

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

A tételsornak legalább 20 tételt kell tartalmaznia. A tételekben meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakörnek.

A szóbeli tétel két feladatból áll:

- a tételek első feladata az általános természetföldrajzra vagy a kontinensek, illetve Magyarország természetföldrajzára vonatkozik;
- a tételek második feladata általános társadalomföldrajzi vagy regionális társadalmi-gazdasági földrajzi tartalmakhoz kapcsolódik.

A két feladat között tartalmi és területi átfedés nem lehet.

A tételsor összeállításánál az alábbi arányokat javasolt figyelembe venni.

1. feladat – Általános természetföldrajz, a kontinensek, illetve Magyarország természetföldrajza (a zárójelben a feladatok száma szerepel 20 tétel esetén)

- Kozmikus környezetünk vagy térképi ismeretek (1)
- A geoszférák földrajza és környezeti problémáik (9)
 - Kőzetburok, földtörténet (4)
 - Vízburok (2)
 - Levegőburok (3)
- Földrajzi övezetesség (4)
- A kontinensek természetföldrajza (2)
- Magyarország és tájainak természetföldrajza (4)

2. feladat - Általános társadalomföldrajz, regionális társadalmi-gazdasági földrajz (a zárójelben a feladatok száma szerepel 20 tétel esetén)

- Népeség- és településföldrajz (3)

- A világ változó társadalmi-gazdasági képe (5)
- A világgazdaságban különböző szerepet betöltő régiók, országok és országcsoportok. Európa és a többi kontinens regionális földrajzi jellegzetességei (5)
- Magyarország földrajza. Hazánk helye és kapcsolatai a Kárpát-medencében és Európában (6)
- Globális környezeti problémák (1)

A szóbeli vizsgarész értékelése:

A vizsgázó vázlatot készíthet, és azt felhasználhatja (amennyiben a feladat ezt megköveteli, a vázlat készítése szükséges is).

A tételt a vizsgázónak önállóan, a szaknyelv használatával kell kifejtenie. Közbekezdni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési időbe belefér.)

Az egyes feladatok megoldására 25–25 pont adható.

Az értékelés szempontjai feladatonként:

- Tartalmi összetevők: 20 pont
- Logikus felépítés: 2 pont
- A szaknyelv, a térkép- és eszközhasználat: 3 pont

Vizsgázónként szükséges segédeszköz a középiskolai földrajzi atlasz. Az egyes feladatokhoz kapcsolódó esetleges mellékletekről, szemelvényekről a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

Informatikából

- A kommunikációs modell (a kommunikációs folyamat modellje) (1.1)
- Az adat és az információ, adategységek; adatbiztonság (1.2)
- Az új információs és kommunikációs technológiák és azok társadalmi hatásai (1.2)
- Az analóg és a digitális jelek összehasonlítása, a digitális tárolás jellemző formái (2.1)
- Digitális képek (2.1)
- Az Neumann-elvek és a hatásukra létrejött számítógép (2.2)
- A személyi számítógépek felépítése (részegységek, jellemzőik) (2.2)
- Kapcsolat a külvilággal – a perifériák (2.2)
- Nyomtatók (2.2)
- Háttértárak és tárolási technológiák (2.2)
- Az operációs rendszer (3.1)
- Vírusok és egyéb szoftveres károkozók (3.1)
- A tömörítés (3.1)
- Önálló és hálózati munkaállomások (3.1)
- Az internet (7.1)
- Elektronikus levelezés (7.1)
- Internetes keresőrendszerek használata, állományok letöltése (7.1)
- Online adatbázisok használata (7.1)
- Könyvtári szolgáltatások (9.1)
- A könyvtári állomány (9.1)

Ének-zene tantárgyból:

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a részletes vizsgakövetelményeket figyelembe véve a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

A tételsor jellemzői

A tétel három altételtől áll („A”, „B”, „C”). A vizsgázónak mindhárom altételtől kell húznia egyet. Az altételsoroknak legalább 20 tételt kell tartalmazniuk. Az altételsornak a követelményrendszer minden témakörét (stílus körét) érintenie kell.

Az „A”, „B”, és „C” altételt nem kell egybeszerkeszteni. Az „A”, „B” és „C” altételekből a vizsgázó egyesével húz.

„A” altétel: egy népdal éneklése szöveggel (maximum két versszakkal), emlékezetből, valamint az énekelt népdal elemzése emlékezetből.

A feladat egy lehetséges megfogalmazása:

- Énekelje el a tételként kihúzott népdalt két versszakkal emlékezetből, kifejezően!
- Ismertesse a népdal jellemzőit, vagyis elemezze a dalt! Az elemzés terjedjen ki a dallamvonal, sorszerkezet, hangkészlet, hangnem, stílus ismertetésére! Az énekelt daltól függően a vizsgázó megemlítheti a történeti vonatkozásokat, a népszokásokhoz való kapcsolódást, a műzenei kötődést.

B” altétel: egy műdal éneklése a részletes vizsgakövetelményekben megjelölt szintek alapján, továbbá az énekelt anyaghoz kötődő zenei-, és általános művészettörténeti ismeretek kifejtése.

Az altételben szereplő műdalokat úgy kell kiválasztani, hogy azok a részletes követelményrendszerben szereplő valamennyi stílus körét érintsék. Az altételeknek a megfelelő formában kell tartalmazniuk a szükséges mellékleteket (a „B” altételben szereplő műdalok zongorakísérete megfelelő hangfekvésben, és tiszta kottakép a műelemzéshez).

A feladat egy lehetséges megfogalmazása:

- Énekelje el a tételként kihúzott műdalt emlékezetből / kottából kifejezően (az előadás módját a részletes követelmény határozza meg)!
- Ismertesse a műdalhoz kapcsolódó zenei jellemzőket, zenetörténeti vagy éppen társművészeti vonatkozásokat (pl. irodalom, képzőművészet, építészet, tánc, színház)!

„C” altétel: Lapról olvasás

- Egy periódus terjedelmű, modulációt nem tartalmazó bécsi klasszikus zenei idézet lapról olvasása szolmizálva 2#–2b-ig terjedő hangnemekben.

Általános követelmények a felkészítés és a vizsga során

Éneklés

- pontos szövegejtés
- pontos ritmika
- intonációs biztonság
- A zongorakíséretes dalok hangszeres kísérettel szólaljanak meg. A kíséretes művek hangfekvése az érettségiző diák hangterjedelmének megfelelő legyen. Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz: egy jól hangolt zongora, valamint a műdalok előadásához egy zongorakísérő tanár.

Műelemzés

- A mű ismertetéséhez a vizsgázó vázlatot, jegyzetet készít. Ennek segítségével oldja meg a „B” altétel második feladatát.
- A mű elemzéséhez használhatja a dal tiszta kottaképét.

Testnevelésből:

- Ókori és Újkori Olimpia története
- Magyar sportsikerek

- A harmonikus testi fejlődés
- Az egészséges életmód
- A testmozgás és a sport szerepe a személyiség fejlesztésében
- Az iskolai testnevelés célja, és feladatai
- Testi képességek és a teljesítmény
- Gimnasztika, zenére végzett mozgásformák
- Sportjátékok
- Atlétika
- Torna
- Úszás
- Szabadidősportok
- Küzdő és önvédelmi sportok

Az előrehozott érettségi esetén a tantárgy további tanulásával kapcsolatos szabályok

- idegen nyelvek esetén, szülői kérésre, a szaktanárral történt egyeztetés után, a szinten tartás érdekében, a nyelvi órákon részt vehet
- a többi tárgy estében, a testnevelés kivételével, a szülő írásbeli kérésére, igazgatói határozatba foglalva a tantárgyi órák látogatása alól mentesül
- az így felszabadult időben a könyvtárban tanulással tölti idejét

A nevelőtestület által fontosnak tartott további elvek, a tanítási órák keretében meg nem valósítható osztály- vagy csoportfoglalkozások

Tantermen kívüli tanórai foglalkozások:

- **partneregyetemek** (SOTE, ELTE, BME, PPKE) által kínált foglalkozások, előadások, gyakorlatok és rendezvények
- **múzeumi órák**, állatkert látogatás, színház- és koncertlátogatás
- **tanulmányi kirándulás**, erdei iskola
- **néptánc és zenei gála**
- **iskolagaléria**
- **szülői bemutatók**
- **kulturális** és művészeti ünnepek eseményei
- **testvériskolai** kapcsolattal összefüggő események, utazások, táborok,
- **művészeti fellépések** és táborok itthon és külföldön
- **sportversenyek** rendezése és hazai és nemzetközi döntőkön való részvétel
- **tanulmányi versenyek** országos, területi és helyi fordulójának megrendezése, azokon való részvétel
- **iskolai táborok** itthon és külföldön

Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Iskolánk feladatának tekinti, hogy olyan értékrendszert alakítson ki a diákságban, amelynek alapját képezi az élet, és így minden létező tisztelete. Ez az erkölcsi alapvetés pillérét képezi a természeti értékek megőrzésére, és azokkal harmonikus együttélésre való törekvést, továbbá magával vonja az emberi felelősségtudatot mind a természet, mind pedig saját élete, és a társadalom szempontjából.

Nevelési céljaink ahhoz igazodnak, hogy a diákok megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek az egészséges életmód kialakításához, amelynek része a testi és a lelki egészség, valamint célunk, hogy az egyén, a megszerzett értékrendszeréhez méltóan képes legyen a közösség, illetve, a társadalom felelős és aktív részesevé válni.

Pedagógiai célok

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- rendszerszemléletre nevelés
- holisztikus és globális szemléletmód kialakítása
- lokális és globális környezettudatosság kialakítása, az összefüggések felismertetése
- fenntartható fejlődésre nevelés, az elveivel való azonosulás elősegítése
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tolerancia és segítő életmód kialakítása
- az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató eleminek keresése
- az egészséges életmód fontosságának megértetése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése
- az egészség és társadalom összefüggéseinek felismertetése
- a helyzetfelismerés, az ok – okozati összefüggések felismerése képességének kialakítása, fejlesztése
- jövőbetekintő gondolkodás fejlesztése
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképesség fejlesztése
- tevékenységre, aktív szerepvállalásra, közösségi tevékenységre, együttműködésre való nevelés

Egészségfejlesztési program

Helyzetkép

Az iskola, és az iskolai tárgyi feltételek az egészségnevelés szempontjából

Az iskola épülete modern, de egyben otthonos.

Alagsor: Szekrények a ruhák, váltócipő (papucs), személyes tárgyak elhelyezésére

Aula: Világos nagy tér, zöldítési/virágosítás lehetőséggel. Az aulában, rendezvények, ünnepek, gálák, bemutatók, kiállítások, előadások, vetítések folyamatosan tarthatók.

Tantermek: 5-10-ig saját terem biztosított az osztályok számára, amit tisztán tartanak, otthonosan berendeznek a diákok, és személyes tárgyaikat, illetve az osztály értékeit őrzik. A termek világosak, több osztályteremben ergonomikus íróasztal-, és szék felszereléssel. Osztálytermekben, televízió és 5-8-ig videó lejátszó biztosított.

Tornaterem: kettéválasztható, két fiú és két leányöltöző biztosított zuhanyzóval, mosdókkal, mellékhelyiséggel.

Egyéb helyiségek: környezeti vizsgálatokhoz alapfelszereléssel rendelkező laboratórium, diákönkormányzati szoba, orvosi szoba, pszichológus szobája, könyvtár, olvasószoba, zeneterem, kézműves foglalkozásokhoz szükséges felszerelést tartalmazó műhely, számítógépes terem, konditerem, ebédlő és szintenként két helyen megfelelő felszereltséggel rendelkező toalett.

Az iskola udvara: aszfaltozott labdarúgópálya, tenispálya, futópálya, kosárlabdapálya, távolugró pálya, zöld terület, homokos strandröplabda pálya

Az iskola környezete

A közelben mind a városi épített környezet, mind pedig a csendes falubeli utcák megtalálhatóak és tanulmányozhatóak, a számos természeti érték (pl.: Götés-tó, Róka-hegy) mellett. Az iskolai programoknak szerves része a közeli művelődési ház kínálata. Az iskola nagy hangsúlyt fektet Óbuda megismertetésére, közvetlen környezetünk tanulmányozására, melynek során, terepgyakorlatokon is részt vesznek a diákok.

Erőforrások:

Az egészségnevelés szempontjából elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással és külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot alakítsanak ki.

Nem anyagi erőforrások

- iskolán belüli együttműködés
 - tanárok
 - diákok
 - iskola pszichológus
 - védőnő, doktornő
 - szülők
 - nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak
- iskolán kívüli együttműködés
 - fenntartó
 - környezeti neveléssel is foglalkozó intézmények (pl. múzeumok, állatkert, parkerdő, nemzeti park)
 - civil szervezetek
 - hivatalos szervek
- iskola büfé

B, anyagi erőforrások

- saját erőforrások
 - fenntartó által biztosított költségvetés
 - saját bevétel

- külső erőforrások
 - alapítvány
 - pályázat
 - szülői támogatások

Megvalósított egészségnevelési tevékenységeink

- Az egészséges táplálkozás szabályainak oktatása természetismeret, biológia órán, és kapcsolattartás a partnerintézményekkel.
- A mindennapos testnevelés, testmozgás biztosítása.
- A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése, a testnevelés és az osztályfőnöki órák és iskolán kívüli foglalkozások, táborok keretében.
- Folyamatos személyiségfejlesztő foglalkozások, lelki gondozás az iskolapszichológus bevonásával.
- Drog prevenció témakörben előadás szervezése szülők számára.
- A bántalmazás és az iskolai erőszak megelőzése az osztályfőnöki órák keretében.
- A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás oktatása osztályfőnöki és biológia órák keretében, illetve elsősegélynyújtó tanfolyamon a 10-12. évfolyamok részére. Ezen kívül az iskolaorvos segítségével az országos elsősegélynyújtó versenyre való felkészülés közben.
- A személyi higiéné tanítása és alkalmazása a mindennapi élet során osztályfőnöki, természetismeret és biológia órák keretében.
- Nyári táborok: Vízi túra, Kézműves tábor, Olvasó tábor, Erdélyi Turisztika tábor
- Téli táborok: sí tábor
- Tanulmányutak
- Csereprogram
- Túra szakkör
- Erdei iskola
- Kihívás napján való részvétel
- A 8. évfolyamig minden diáknak kötelező délutáni sporttevékenység helyi biztosítása
- 5–6. évfolyamon ebéd utáni szabadidős foglalkozás a szabadban)

4. Alapelvek, célok

Iskolánk feladatának tekinti, hogy a családdal együtt működve olyan értékrendszert alakítson ki a diákságban, amelynek alapját képezi az élet, és így minden létező tisztelete. Nevelési céljaink ahhoz igazodnak, hogy a diákok megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek az egészséges életmód kialakításához, amelynek része a testi és a lelki egészség.

Célunk, hogy az egyén, a kialakult értékrendszerével képes legyen a közösség, illetve, a társadalom felelős, és aktív részesévé válni.

Pedagógiai célok

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, és erkölcsi megalapozása
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés

- tolerancia és segítő életmód kialakítása
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató eleminek keresése
- az egészséges életmód fontosságának megértetése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése
- az egészség és társadalom összefüggéseinek felismertetése
- jövőbetekintő gondolkodás fejlesztése
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség fejlesztése
- tevékenységre, aktív szerepvállalásra, közösségi tevékenységre, együttműködésre való nevelés

Általános feladatok

- helyi egészségnevelési problémák feltérképezése
- helyi egészségvédelmi célok megfogalmazása
- alapvető egészségvédelmi, és egészség megőrzési ismeretek átadása
- az egészségre káros szokások biológiai- élettani-pszichés összetevőinek megismertetése
- a környezeti nevelés eszköztárával értékes, egészséges, örömteli életre nevelés
- társas kapcsolatok, közösségek erősítése

Mindennapos egészségvédő feladatok:

- A pedagógus a diákkal való találkozás alkalmával megtekinti a tanulók ruházatát, tisztaságát, betegségekre utaló jelek, nyugtalanság, dekoncentrálttság jelei.
- Beszámolástól való félelem feloldása.
- Iskolai baleset megelőzés
- Beteggyanús tanulók orvoshoz irányítása
- Tanterem, folyosó tisztaságának megőrzése
- Az iskolai étkezés rendjének kialakítása
- Állandó tanácsadás az iskolaorvos és igény szerint a védőnő közreműködésével (higiéné, szexuális élet, fogamzásgátlás, abortusz, terhesség, nemi betegségek, daganatos betegségek – önvizsgálat, drog, alkohol, dohányzás, testsúlyproblémák, elsősegélynyújtási alapismeretek témakörökben)

Higiénés nevelés

- a tanulók higiénés állapotának ellenőrzése
- környezethigiénéiára való nevelés (felelősök választása: tisztaság, iskolakert, folyosó, nővénygondozás, állatgondozás)
- étkezés (kézmosás, szalvéta)

Lelki egészségvédelem

- Személyiségfejlesztő foglalkozások: A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése. A társas viselkedés szabályainak, normáinak elsajátítása.
- Önismeret fejlesztő foglalkozások
- A kedvezőtlen pszichés állapot mielőbbi felismerése, visszaszorítása korrigálása (ezek felismerése, a pedagógusok, a diákközösség, és az iskolapszichológus együttes feladata)

Elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítása

Az ismeretanyag elsajátítása osztályfőnöki, természetismeret és testnevelés óra keretében az iskolaorvos, és a védőnő segítségével és útmutatásai alapján történik.

- 5. osztályban a segélyhívás, a helyszínbiztosítás és az alapellátás (ájulás, orrvérzés, egyszerű sebek ellátása) a téma.

- 6. osztályban a természetismeret óra keretében a sebellátás, kötözés, törés elméleti alapjait tanítjuk. Testnevelés óra keretében pedig a gyakorlati ismereteket sajátítják el a tanulók.
- 7. osztályban az eddig tanultak ismétlése, majd a sérült állapotának felismerésével bővítjük a tudásukat.
- 8. osztályban az égési sérülések, a kullancscsípés, napszúrás és agyrázkódás ellátását tanulják.

Tennivalók beteg gyermekekkel:

- szülők értesítése, a közvetlen, gyors tennivalók egyeztetése (amennyiben az iskolaorvos rendel, hozzá kell irányítani a szülő értesítése mellett)
- kísérettel elhagyhatja a gyermek az iskolát
- adott esetben mentő értesítése

Tanulásszervezési és tartalmi keretek**Hagyományos tanórai foglalkozások**

Az adott témához rendeljük hozzá a megfelelő egészségvédelmi vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát milyen módon és módszerrel dolgozzuk fel. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségei mellett laborfoglalkozásokat is alkalmazunk, így tanulóink komoly elméleti és gyakorlati alapokat szereznek egészségük megóvása terén.

Az egyes tantárgyak egészségnevelési feladatai

Magyar nyelv és irodalom

- találják meg és ismerjék fel a gyerekek az értéket a művészetekben

Történelem

- értsék és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet;
- tudják értelmezni, hogyan hatottak, és hat a gazdasági és társadalmi rendszer, az életmódra, a közösségi normák alakulására;
- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete;
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat;

Idegen nyelv

- váljanak érzékennyé az egészséges életmód, és egészségvédelem fontosságára a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével;
- ismerjék más országok egészségügyi, életmódbeli; jellegzetességeit

Matematika

- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására;
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni;
- legyenek képesek reális becslésekre;
- alakuljon ki bennük a rendszerben való gondolkodás képesség;

Fizika

- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzás, zaj, rezgés) egészségkárosítását;
- akarják, tudják a káros hatások kibocsátásának csökkentését elérni;
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő és élettelen közötti kölcsönhatásokat;

Biológia

- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket;
- legyenek tisztában az emberi test működésével, és működési zavaraiival
- ismerjék meg az egészségügyi problémákat;
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére;
- legyenek tisztában azzal, hogy az egyes egészségügyi problémák esetén hogyan, és hol kaphatnak segítséget
- értsek meg az egészség és az életmód szoros kapcsolatát
- legyenek tisztában a nem megfelelő életmód (alkohol, dohányzás, drog, stressz, elhízás) egészségkárosító következményeivel
- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat
- ismerjék az elsősegélynyújtás legfontosabb szabályait, teendőit oktatása

Kémia

- rendelkezzenek elegendő ismerettel a vegyszerek és különböző kémiai anyagok biztonságos használatához, legyenek tisztában azzal, hogy milyen anyagok károsak az egészségre

Földrajz

- ismerjék más országok egészségügyi, életmódbeli; jellegzetességeit
- tudják értelmezni, hogyan hat a gazdasági és társadalmi rendszer, az életmódra, a közösségi normák alakulására

Filozófia

- legyenek képesek megismerni a törvényszerűségeket és csak az azok által adott lehetőségeken belül akarjanak változtatni az emberiség érdekében;
- ismerjék a különböző filozófiai irányzatok elképzelését test és lélek viszonyáról

Etika

- Tartsák értékesnek saját és embertársaik életét, tartsák tiszteletben a különbözőségeket

Ének

- vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét;

Rajz és vizuális kultúra

- legyenek képesek alkotásokat létrehozni az egészségnevelési témaköröknek megfelelően;
- találják meg és ismerjék fel a gyerekek az értéket a művészetekben

Tánc és dráma

- találják meg és ismerjék fel a gyerekek az értéket ezekben a művészetekben
- fedezzék fel a bennük rejlő a zene közösségteremtő szerepetmár fent szerepel

Testnevelés

- legyenek tisztában azzal, hogy testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében;
- fejlődjön ki életre szóló igényük a rendszeres mozgásra;
- értsek meg a rendszeres testmozgás fontosságát, és egészségmegőrző szerepét

2, Nem hagyományos tanórai foglalkozások

- Drog prevenciós foglalkozások az iskolapszichológus segítségével
A nevelési-oktatási intézmény saját pedagógus munkakörben foglalkoztatott alkalmazottján kívül csak olyan, a nevelési-oktatási intézménnyel jogviszonyban nem álló szakember vagy szervezet programjait, alkalmazásában álló munkatársát vonhatja be tanórai vagy gyermek, tanuló részére szervezett egyéb foglalkozás vagy egyéb egészségfejlesztési és prevenciós tevékenység megszervezésébe, aki vagy amely rendelkezik minőség-

biztosított egészségfejlesztési, prevenció programmal és az egészségpolitikáért felelős miniszter által kijelölt intézmény szakmai ajánlásával.

A nevelési-oktatási intézmény vezetője az egészségfejlesztési és prevenció programokat kiválasztja.

A nevelési-oktatási intézményekben megvalósuló teljes körű egészségfejlesztés minőségbiztosítási keretrendszerét az egészségfejlesztésért felelős országos intézet dolgozza ki, melyet az iskolánk alkalmaz.

Tanórán kívüli programok

- sportversenyeken való részvétel
- DÖK napunk (DÖNCI) erősíti a diákok személyes elkötelezettségét az iskola és annak hagyományai iránt és fejleszti toleranciájukat.
- túraszakkör működése
- a táborok során a testmozgás elősegítése

Módszerek

- játékok
 - Vetélkedők, versenyek, megmérettetések
 - Szituációs játékok
- riport módszer
 - Kérdőíves felmérés
 - Direkt riportok
 - Fotóriport
- projekt módszer
- terepgyakorlati módszerek
 - Táborok
 - Célzott megfigyelések, mérések
- közösségépítés
 - Csoportszervezés az egészségügyi nevelés érdekében
- művészi kifejezés
 - Vizuális művészet a környezeti nevelésben
 - Irodalmi alkotások
 - Zeneművészet
 - Fotóművészet
 - Táncművészet
 - Népművészet
 - Esztétikai érzékenység és élmény fejlesztése
 - A tanulók önkifejezése a művészetek nyelvén

Taneszközök

- Sporteszközök
- Internet-hozzáférés
- Egészségneveléssel kapcsolatos ismeretterjesztő és szakkönyvek, illetve kiadványok
- Szakmai-módszertani kiadványok

Eszközök:

- Multimédiás segédanyagok, videofilmek, Internet-hozzáférés és az ezek használatához szükséges hardverek (laptop, projektor, tv, videó)
- mikroszkópok (lehetőség szerint sztereó-mikroszkóp is legyen közte), digitális és tükör-reflexes fényképezőgép, videokamera
- Transzparens- és diasorozatok, faliképek, plakátok

Kommunikáció

Iskolán belül

A tantestület tagjainak felkészítése történjen meg az egészségnevelési program kidolgozása után. Ez továbbképzésekkel, előadásokkal, egészségnevelési programokba való bevonásukkal érhető el.

A diákokat zöld faliújságon, iskolarádión, illetve személyes kapcsolattartáson, tanórákon keresztül tájékoztatjuk az aktualitásokról.

A diákok kiselőadások tartásával, házi dolgozatokkal mutatják be tárgyi hozzáértésüket és ezzel fejlesztjük magabiztosságukat, kiállásukat. Iskolánk évkönyve biztosítja, hogy diákjaink és azok szülei, ill. partnereink megismerjék az év folyamán elért eredményeinket és szemezgethessenek az elkészült munkákból.

Iskolán kívül

Az iskolában történt eseményekről a helyi televízió illetve havi lap ad információt estenként a kerület számára.

Értékelés

A folyamatos értékelés minden hatékony program alapvető eleme. Fontos, hogy az értékelési folyamatról tájékoztatni kell az érintetteket, a tanulókat.

Az értékelés célja:

- a program hatékonyságának meghatározása;
- a tantervi tartalom egységének és értelmes sorrendiségének ellenőrzése;
- annak meghatározása, hogy a tanulók hogyan dolgozták fel a tapasztalatokat, hogyan reagáltak azokra és miképp hatottak rájuk;
- a tanárok és diákok hogyan fogadták az új tanítási stratégiákat, illetve tanulási tevékenységeket;
- a program költséghatékonyságának meghatározása;
- a tanárokat, az iskola vezetését, az iskola épületét vagy az egész körzetet érintő szolgáltatások meghatározása, megtervezése, javítása,
- a közvélemény – a tanulók tevékenységének eredményeképp bekövetkezett – változásának meghatározása;
- szerezzenek személyes tapasztalatokat a környezeti konfliktusok együttműködéssel történő kezelésében és megoldásában;

Az eredményesség vizsgálatára alkalmazandó módszerek:

- kérdőív
- különböző megfigyelések
- nyomon követő rendszer
- egyéni vagy csoportos beszélgetések

Értékelő jelentés tartalma:

- célok
- tevékenységek
- elért eredmények
- következtetések
- javaslatok

A Veres Péter Gimnázium Könyvtár-pedagógiai Programja

Alapelvek

„Az iskolai könyvtárnak nemcsak könyvtár-pedagógiai céljai vannak, hanem általában vett pedagógiaiak is, hiszen az iskola részeként működik, így elmondható, hogy a 18 éven aluliak fejlesztése, tanítása a legfőbb célja.”

„Az iskolai könyvtár célja, hogy gyűjteményével és szolgáltatásaival az iskola információs forrásközpontjaként működjön, kiszolgálja és részt vegyen az iskola nevelő-oktató tevékenységében, akár más könyvtárak szolgáltatásai, dokumentumai elérésének biztosításával. Ehhez kapcsolódó rész célja, hogy a könyvtárhasználati ismeretek eszköz-jellegűvé válásához szükséges tapasztalati és gyakorlati lehetőséget biztosítsa minden tanuló számára.”

„Kiemelten fontos feladata az olvasás fejlesztése, mint a személyiségfejlesztés egyik fontos eszköze.” „Az iskolai könyvtár céljaihoz tartozik, hogy egyfajta mintaként szolgáljon egyéb könyvtárak használatához, reprezentálja mindazt, amivel a tanulók más könyvtárakban szembekeverülnek”

Az iskolai könyvtáraknak és szolgáltatásainak az a célja, hogy segítse a személyiség aktivitását, sokoldalú, differenciált képzését az önkészség kialakításával, az önképzés eszközeinek elsajátításával.

Célja továbbá, hogy lehetővé tegye a csoportos és egyéni munkát, tehát a tanulás helyszínéül, ideális esetben tanulási forrásközpontként is működjön, megteremtse egyfajta tanulási környezetet és biztosítsa az információhoz való hozzáférést.

Fontosnak tartjuk, hogy az iskolai könyvtár barátságos légkörével, felszerelésével és könyvtári szolgáltatásaival egyfajta találkozási pontot jelentsen mind a diákok, mind a tanárok számára és könyvtári szolgáltatásai vonzóak legyenek az olvasók számára.

Az iskolai könyvtár közösségi tér, ilyen értelemben a szabadidő kulturált eltöltésének színtere. Ennek értelmében teret biztosítunk vetélkedők, beszélgetések megtartására, projektfeladatok együttes kidolgozására, sakkra, és egyéb csöndes, mások munkáját nem zavaró társasjátékokra.

Az iskolai könyvtár az esélyegyenlőség megteremtésének is helyszíne, amennyiben minden tanuló által elérhető állományával áll az információt keresők rendelkezésére.

A könyvtár-pedagógia minden tudományterülettel – ill. az azt oktató tantárggyal – kapcsolatba hozható, hiszen mindegyik a tanítási-tanulási folyamat által lehet a tartalma. Ennek megfelelően fontos, hogy a könyvtár-pedagógia helyet kapjon már tárgyakban is, mint egy lehetséges oktatási módszer és eszköz. Cél az összekapcsolható és felhasználható területek integrálása a korszerű tanítási szemlélet célrendszerébe.

Az iskolai könyvtár küldetése

Az iskolában tanított tantárgyi tartalmak, és célok megvalósításához szükséges korszerű forrásközpont kíván lenni, ami folyamatos olvasmány- és kulturális programajánlással színesíti az iskola kínálatát.

Jövőkép

A könyvtári szolgáltatások bővítése, mindenkor követelményekhez való igazítása a legfontosabb feladat. Ehhez szükséges a korszerű ismerethordozók beépítése, feltárása és folyamatos használatának kialakítása.

A könyvtár újra kívánja indítani a korábban már bevált, de idő hiányában félbehagyott blogját, ami folyamatos olvasmány- és programajánlókkal színesítené az iskola kulturális kínálatát. A blog az iskola programjairól is beszámolókat kíván készíteni, ilyen értelemben archiválási funkciót is vállal.

Több könyvtári délutánt, beszélgetéseket, olvasóklubot kívánunk indítani.

A KTE javaslatának megfelelően a jövőben növelni kívánjuk a könyvtárhasználati, valamint a szaktárgyakhoz kapcsolódó könyvtári órák számát, igény szerint.

Mindez a *2011. évi CXCV. Törvény a nemzeti köznevelésről 2. sz. mellékletében* meghatározottak szerint lehetséges (2013. szeptember 1-én lép hatályba; A nevelő-oktatómunkát közvetlenül segítő alkalmazottak finanszírozott létszáma) értelmében lehetséges, amennyiben az 500 fős tanulói létszámot meghaladó iskolai könyvtárban két könyvtárosi álláshelyet kell biztosítani.

A könyvtár-pedagógiai tevékenység

„A könyvtár-pedagógia a tanuló személyiségének fejlesztésére törekszik az olvasás, informálódás tájékozódás során, készség kialakítása az írásban rögzített kultúra befogadására.”

A könyvtárosok pedagógiai célkitűzések által meghatározott szemléletmódja, munkája, és az annak alárendelt tevékenység szervezése, tervezése.

A könyvtárban vagy könyvtári dokumentumok felhasználásával való ismeretszerzéssel, ismeretközléssel foglalkozó elmélet és gyakorlat, a könyvtár gyűjteménye, szolgáltatásai és a használói közötti közvetítő tevékenység ismertetése, végső soron a könyvtárhasználóvá nevelés.

A könyvtár-pedagógiai tevékenység során a használókkal meg kell ismertetni az iskolai könyvtár rendjét, szolgáltatásait, valamint azt, hogy kiként tud az olvasó igényeinek megfelelő információhoz jutni. Fontos megtanítani az információ kritikus és szelektív kezelését.

Közvetlen célja a dokumentumok és szolgáltatások sokoldalú, gyakorlatias megismertetése, végső soron a könyvtárhasználóvá nevelés.

Fejlesztési célok, követelmények

„A nyolcosztályos gimnázium kerettantervében a bevezetésben és a fejlesztési területeken célként és kívánalomként jelenik meg az önálló és eredményes tanulási módszerek elsajátítása, a tájékozódás a könyvtárban, az önálló információszerzés és feldolgozás képessége.”

5-8. évfolyam

Az alsó tagozaton elsajátított könyv- és könyvtárhasználati alapokra építve az olvasás igényének felkeltése mellett a korosztálynak megfelelő tájékozódási ismeretek megtanítása, az információkeresés szempontjai, az eligazodás és a szelekciós képesség kialakítása, katalógushasználat, kézikönyvhasználat, az írás, a könyv és a könyvtártörténet alapjai.

9-12. évfolyam

Nagy könyvtári katalógusok és információs rendszerek használata. Eligazodás a bibliográfiákban, recenziókban, annotációkban. Irodalomjegyzékek, bibliográfiák összeállítása. A fakultációkhoz kapcsolódóan: az adott témát felölelő legfontosabb információs források (könyvtárak, internetes katalógusok, internetes adattárak elérhetősége, használata. Szelekció az információk között. A források alkotó felhasználására való képesség kialakítása. A különféle dokumentumokból megszerezhető önálló ismeretszerzés képességének kialakítása és gyakoroltatása. A könyvtári rendszer, és típusok ismertetése.

A könyvtárhasználati órák

A tantervbe illesztett könyvtárhasználati órák helyszíne az iskolai könyvtár.

A könyvtárhasználati órák a magyar nyelv és irodalom, valamint az informatika tantárgy keretében valósulnak meg.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy keretében évente min. 2 könyvtárhasználati órát tart a könyvtárostánár.

Az informatika tárgy keretében a belépő osztályokban évente 2 óra a könyvtárhasználat-tan.

Kérésre a könyvtárostánár bármilyen tárgyból előkészíti a szaktanár által megtartott könyvtárhasználati órát, valamint ezek lebonyolításában segítkezik.

A tantárgyi versenyekben, az iskolai tevékenységekben a könyvtár a maga lehetőségeivel részt vállal.

Előzetes megbeszélés alapján a könyvtárostánár kérésre más szaktárgy óráján is a szak-tárgynak megfelelő információs ismereteket előadja.

Könyvtárhasználati órák évfolyamonként

5. évfolyam

Évente 4 óra (2 magyar nyelv és irodalom, + 2 informatika)

A tanuló tudjon eligazodni a könyvtárban. Ismerje annak rendjét, a kölcsönzés módját, az alapvető szabályokat, a házirendet. Tudjon keresni a könyvtári katalógusban. Ismerje az alapfogalmakat: szakrendi jel, tárgyszó, szakirodalom. A tananyaghoz kapcsolódóan ismerje meg az első írásformákat, és azok fejlődését a betűírásig.

1. óra: tájékozódás a könyvtárban: helyismeret, a könyvtár rendje, könyvtári házirend, a szolgáltatások ismertetése

2. óra: A könyvtár részei: szépirodalom – szakirodalom, a könyvtári betűrend

3. óra: A szakrendi elrendezés: Az Egyetemes Tizedes Osztályozás, a katalógusok

4. óra: írástörténet: a kézírástól a betűírásig

6. évfolyam

Évente 2 óra a magyar nyelv és irodalom tantárgy keretében

Ismerje meg a tanuló a legfontosabb általános kurrens és a régebbi kézikönyveket. Tudja, melyiket mire érdemes használni, és tudjon eligazodni használatában. Ismerje meg az ezekre vonatkozó alapfogalmakat.

1–2. óra: kézikönyvhasználat: lexikonok, enciklopédiák, szótárak és egyéb adattárak ismer-tetése és használata, szövegek gyűjtése

7. évfolyam

A tanuló tudja megkülönböztetni a különféle információk szintjeit, és az ahhoz kapcsolódó információs forrásokat. (mit, hol keresünk?) Az információk szelektálása tartalmuk és frisses-ségük alapján. Felkészítés az információs társadalom kihívásainak fogadására, az információ-szerzés kibővülő lehetőségeinek használatára, az információk elérésére, kritikus szelekciójára és feldolgozására. A forráshasználat etikai szabályainak elsajátíttatása és a normakövetés kö-vetelményének elfogadtatása. A tanuló ismerje meg és tartsa be a számítógépes munka szabá-lyait.

1. óra: Az információkeresés módjai, információ és kommunikáció

2. óra: a nyomtatás megjelenése (az első egyetemek)

8. évfolyam

A tanuló ismerje meg a legfontosabb általános periodikákat, szövegek gyűjtése, jegyzetelési technikák.

Az iskolai és más típusú könyvtárak, könyvtári források, eszközök megismertetésével, va-lamint a velük végzett tevékenységek elsajátíttatásával tudatos, biztos használói magatartás kialakítása.

1-2. óra: A periodikák jellege, ismertetése, használata

A gimnáziumi évfolyamok

Alapelvek

Az önművelés, a szellemi munka technikája

A tanuló ismerje és tudja kiválasztani a megfelelő könyvtári eszközöket iskolai feladatai és egyéni problémái megoldásához. Legyen képes hagyományos dokumentumokból és modern ismerethordozókból információt meríteni, felhasználni és a forrásokat megjelölni. Tudjon több forrás együttes felhasználásával a könyvtári eszköztár igénybevételével (katalógusok, bibliográfiák, kézikönyvek) kiselőadást, tanulmányt, irodalomajánlást, bibliográfiát összeállítani. A megszerzett információkat legyen képes elemezni, rendszerezni és róluk írásban vagy szóban beszámolni. Ismerje a szellemi munka technikájának etikai normáit (idézetek, hivatkozások, utalások, forrásmegjelölés). Iskolában szerzett ismereteit, tanulási-önművelési kultúráját rendszeresen bővítsé iskolán kívüli információszerzési csatornák útján (könyvtár, médiák, művelődési, művészeti, tudományos intézmények). Gyűjtse össze könyvtári dokumentumok felhasználásával alkotói életutak legjellemzőbb állomásait. Tudja használni különböző dokumentumok tájékoztató apparátusait (mutatók, tartalomjegyzék, képek, fejezetcímek)

Az eszköztudás

Az önálló ismeretszerzés és az elsajátított tudás alkalmazását teszi lehetővé – tantárgyi értelemben – tantárgyak közötti tudás ilyen pl. a könyvtárhasználati ismeretek is. Főbb elemei: általános könyvtárhasználati ismeretek; a könyvtár rendje, használata, a könyvtári rendszer; dokumentumismeret, (a dokumentumtípusok tartalmi és formai megismerése, az ezzel kapcsolatos technikák elsajátítása); a könyvtári tájékoztató eszközök használatának elsajátítása a dokumentumok gyors eléréséhez; a szellemi munka technikája (a különböző forrásokból szerzett információk feldolgozásának, alkalmazásának műveletsora).

Könyvtárhasználati kompetenciák kialakítása

A könyvtárhasználati tudás eszközjellegű beépítése a tanulók tantárgyi képzésébe, a mindennapi problémák megoldásához szükséges információszerzésbe és feldolgozásba.

Ismerje meg a tanuló és használja az iskolai vagy más könyvtár (közművelődési, szak-) állományát és szolgáltatásait. Igazodjék el a médiatárak, információs központok gyűjteményében. Gyakorolja a könyvtári eszköztárra épített önálló ismeretszerzést, fejlessze beszédkultúráját, műveltségét, tanulási-önművelési szokásait, rendszeres olvasással és könyvtárhasználat-tal. Vegye igénybe a tömegművelődés adta önművelési lehetőségeket.

Dokumentumismeret,- és használat

Ismerje meg a tanuló és rendszeresen használja az adott műveltségterület nélkülözhetetlen alapidokumentumait (általános és szaklexikonok, enciklopédiák, kézikönyvek, szótárak, összefoglalók, gyűjtemények, gyakorlókönyvek) és modern ismerethordozókat (AV, számítógépes programok, CD, multimédia). Tanulmányozza a könyvtárban található gyermek- és felnőtt lapok, magazinok és szakfolyóiratok rovatait (sajtófigyelés). Tudja használni a megismert dokumentumok tájékoztató apparátusát (tartalom, előszó, mutatók). Ismerje és használja a közhasznú információs eszközöket és forrásokat (internet, fax, cím- és adattárak, statisztikák, menetrendek, telefonkönyvek, névtárak). Figyelje a különböző médiákban megjelent könyv-, video-, CD-újdonságokat, tájékozódjon hagyományos és modern információs csatornák ajánlataiból. Az eszköztudás az önálló ismeretszerzés és az elsajátított tudás alkalmazását teszi lehetővé.

A könyvtári tájékozódás segédeszközeinek ismerete és használata

Ismerje meg és rendszeresen használja a szaktárgyi kutató-gyűjtő munkához nélkülözhetetlen kézikönyvtári forrásokat (lexikonok, szótárak, adattárak, forrásgyűjtemények, összefoglalók). Gyakorolja a lexikonok és kézikönyvek használatát olvasás közben (szócikk, előfej, mutatók). Készségszinten tájékozódjon tankönyvekben, munkafüzetekben, forrás- és szemelvénygyűjteményekben, antológiákban, a tartalomjegyzék, a fejezetek és a mutatók alapján. Gyakorolja a könyvtári eszköztárra épített irodalomkutatást, anyaggyűjtést (jegyzetelés, lényegkiemelés, cédulázás), forráselemzést, önálló információszerezést. Irodalomkutatáshoz, anyaggyűjtéshez bibliográfia, tanulmány, kiselőadás összeállításához használja a könyvtár katalógusait, bibliográfiáit és számítógépes adatbázisát. Legyen képes többlépcsős referens-kérdések megoldására a teljes könyvtári eszköztár felhasználásával.

9. évfolyam

A belépő osztályoknál 4 óra, a nyolcosztályos képzésű osztályoknál 2 óra

A belépő osztályoknál: évi 4 óra

1–2. óra: Tájékozódás a könyvtárban: helyismeret, a könyvtár rendje, könyvtári házirend, a szolgáltatások ismertetése. A könyvtár részei: szépirodalom – szakirodalom, a könyvtári betűrend

3–4. óra: A rendszerezés igénye, módjai, könyvtártörténet

A nyolcosztályos oktatás 9. évfolyamánál:

1–2. óra: A rendszerezés igénye, módjai, könyvtártörténet

10. évfolyam

1. óra: Hogyan tájékozódjunk a információk sokaságában? 1. rész (bibliográfiák, könyvtári katalógusok, adatbázisok, szövegek gyűjtése, jegyzetelési technikák, anyaggyűjtés)

2. óra: Gyakorlati munka: egy házi dolgozat bibliográfiájának szabályos összeállítása

11. évfolyam:

1. óra: Hogyan tájékozódjunk az információk sokaságában? 2. rész (bibliográfiák, könyvtári katalógusok, adatbázisok)

2. óra: Ajánló és referens-bibliográfiák összeállítása

12. évfolyam

A rendszeres könyvtárhasználat technikájának kialakítása, ami elkerülhetetlen az élethosszig tartó tanulás képességének kialakításában.

1-2. óra: A kötelező, valamint a választott felvételi tárgyak legfontosabb kézikönyvei, internetes adatbázisai, könyvtárai.

Taneshközők:

A törvény előírásainak megfelelő könyvtár: a szakmai követelményeknek megfelelő összetételű és feltárt, jól fejlesztett kézikönyvtárral rendelkezik. A tájékozódást applikációs táblák segítik. Rendelkezik videofelvételekkel, audio- és videokazettákkal, CD-lemezekkel. Utóbbiakat a *Stúdió* őrzi és tartja nyilván.

A tankönyvtár külön gyűjteményt képez. Ebben az iskolában használt tankönyvek, feladatgyűjtemények, munkafüzetek és a tanári kézikönyvek találhatóak.

Rendelkezik megfelelő példányszámú és szintű segédkönyvvel.

Rendelkezik napilapokkal és az általános tájékozódást segítő folyóiratokkal.

Rendelkezik folyamatosan frissített integrált könyvtári szoftverrel (Szirén program).

Megfelelő technikai háttér áll rendelkezésére: fénymásoló, fénymásolópapír, festék, oktató-programok, adatbázisok, Internet kapcsolat és megfelelő számítógépek, nyomtató, interaktív tananyag, szkennerek, hangfalak, fajhallgatók.

Tevékenységi formák, eljárások, módszerek:

A könyvtári munkát igénylő tantárgyi témák feldolgozása közben a diákok megismerik az adott szaktárgy intézményes, és dokumentált forrásait, és megtanulják az információk összegyűjtésének, szelekciójának, rendszerezésének és bemutatásának technikáit és módszereit. Mindebből az következik, hogy a könyvtár, - mint eszköz - felhasználása nem elsősorban a megtanult tantárgyi ismeretek további bővítését, hanem a tudáshoz vezető kreatív, fejlesztő célú módszerek, a szellemi munka technikai elsajátítását szolgálja.

Tanulói tevékenységtípusok:

- Szaktárgyi tematikus gyűjtőmunka – egyéni és csoportos formában.
- Irodalom-, illetve forrásjegyzék összeállítása megadott témához. (kiselőadások, tantárgyi versenyek, ünnepélyek, kirándulások, intenzív hét anyaga, életutak bemutatása)
- Komplex, több tantárgyat érintő probléma bemutatása során a könyvtári információ feldolgozása.
- Sajtófigyelés aktuális társadalmi problémákról, iskolaújság stb.

Ellenőrzés, értékelés

- 5-12. évfolyam egyaránt: gyakorlati feladat megoldása az órai elmélet alapján.
- A magyar nyelv és irodalom tantárgyból, valamint informatikából külön érdemjeggyel történik az értékelés.

Alkalmazott módszerek

- Tanári bemutatás, magyarázat: frontális munka
- Projektek készítése, bemutatása: csoportfoglalkozás
- Tanulói kiselőadás: egyéni munka
- Tanít: a könyvtárhasználati órákon az iskolai könyvtáros/könyvtárostánár

Szakórákon:

- Könyvtárhasználati ismeretek alkalmazása a szakórán
- Szintér: iskolai könyvtár (az iskolai könyvtáros csak a helyszínt és az eszközöket biztosítja)
- Tanít: a szaktanár
- Módszerek: az előbbieket szerint

Készítette: a Veres Péter Gimnázium nevelőtestülete
